

GODINA X.

BROJ 70-71

LIPANJ –
SRPANJ 1988.

CIJENA 1000 đ

OTOČKI VJESNIK

LIST SSRN OPĆINE CRES-LOŠINJ

Eto, udahnuli smo već sredinu srpnja. Ljetne turističke vrućine izazivaju kretanja k moru. Gotovo sumanuto traži se svežine u laganom draškanju maestrala ...

Možda je prestrogo suditi, ali osjeća se pakleni zamor, premda život nemilice i bez stanke okreće svoj zamašnjak, te time svima nalaže aktivitet – bez prava na posustajanje ...

Po svemu sudeći prošla su vremena kad se povijest učila i naučavala, sad se povijesno, zahvaća sasvim konkretnim dešavanjem. Ona se više no ikad u posljednjih tridesetak godina proživljava i određuje. Izgleda da je prošlo vrijeme stajanja uz cestu kojom paradiraju svjesne subjektivne snage i uvjeravaju publiku da je to kod ka svima prihvatljivo i svjetlijoj budućnosti. Ta je budućnost naša trenutna sadašnjost. Paradiranja nema, a sjećanja su ruinirana fasada... Na putometu se više ne kreću samo elitni i dobroobaviješteni sveznajući i sveodređujući; na tom se koračaju očekuje, a već se i pojavljuje, svakodnevna jedinka. Ona ne ulazi u društvenopolitičku zbilju tek onako, već vrlo smanjeno određivi potrebu svog sudjelovanja u pomicanju životnih tokova ka željenom, k istinski ljudski bojemu.

Želim akcentirati Zaključke s Prve konferencije SKJ, održane početkom ljeta i nedavne sjednice Predsjedništva CK SKJ. Konačno se i taj naš ekskluzivni bastion avangardnog kretanja, tj. društveno-političkog rukovodenja, dakle Savez komunista, odlučio za vrlo konkretno koračanje iz, sa i za narod, a k čovjeku. Naglasak je dat na obvezatnost izmjene sistema, a kroz konkretnu i nepropisivu, dakle široku demokratizaciju. Osjetilo se ispravno da je to materijal od kojeg se valja raditi novi pločnik po kojem se korača. Temeljiti analizatori i znanci našeg društva kažu da je ono karakteristično po stalno propisivanim i propalim reformama. Hoće li to i ovog puta tako biti? Hoćemo li se opet istaći kao oni koji zamisle, napišu i propisu reforme, a onda sve snage bace na takvu organizaciju da ih uspiješno suzbiju!

Optimist sam ovaj puta, a to obrazlažem slijedećim: – Prvo, alternative, osim izmjena – nema. Reforma je ovaj puta i sredstvo i cilj, gotovo svih i

svakoga. Tu je tzv. nulto jedinstvo. Ako se pak ponovo bude desio otklon proklamiranog i ostvarivog, dakle, ništa novo – i bit će nam n i š t a, a to znači dno dosadašnjeg. Prema tome, izmjena mora uslijediti. Pitanje je samo hoće li se desiti s nama u glavnoj ulozi mjenjača, dakle u skladu s našim očekivanjima, ili pak b e z n a s. Bez kontrole subjekata koji čine i oblikuju svoj vlastiti zajednički život. Ovo drugo je također promjena, ali takva kakvu nitko od nas ne želi.

Ipak sam i dalje optimist. Prije svega zbog toga što je situacija veoma, veoma pesimistična, a upravo je to mobiliziralo široki puk. Tako nam se ponovo nakon dužeg vremena dešavaju, doduše iznudene, ali ipak značajne komunikacije između političke elite i mase radničke, tisuća nestrljivih koji u sebi i sa sobom jesu načistu – ostaju privrženi onom najvrednijem u povijesti naših naroda (pjesme, simboli i slike druga Tita pri hodu k političarima). Eto, kad već naši političari nevoljko ulaze

u hale i radničke menze, došlo je vrijeme da radništvo krene u hale i menze naše visoke politike. Tako je po prvi put unazad nekoliko desetaka godina radnička država dobila većinu trudbenika u skupština... No,

što je još važnije, razgovaralo se. Dakako, ne kako bi trebalo i moglo u radničkoj državi, ali ipak ... Razgovor nije bio kao dosadašnji uobičajeni – jedan govori, a tisuće aplaudiraju. Govorio se životnije, iskrenije i srčanije, ali i ravnopravno, u istoj ravni. Nema privilegiranih za „mikrofon je vaš“. Iako ne baš osobito lijepo i simpatično, sve je i to doprinelo našoj demokratizaciji i to u vrlo kratkom roku, možda čak i prekratkot. Ruši se mit političara, a gotovo da i nismo svjesni da se stvara demokracija odozdo, nepropisiva pa time nešto i neobuzdanja. To je, mora se priznati, ipak poen za socijalizam i ljudje u njemu. Sada bi tu općedjelatničku potenciju učešća u oblikovanju svoje sudbe konstruktivnim i politički promišljenim djelovanjem trebalo kulti-

Čestitamo

27. srpnja
– Dan ustanka naroda i narodnosti SRH

M/B „Vuk Karadžić“ na zadnjem vezu u Creskom prodogradilištu

Prijateljevali smo dugi niz godina s „Vukom“ na našim putovanjima iz Rijeke preko Cresa do Malog Lošinja. Otišao nam je „Vuk“ na zadnju plovidbu iz Cresa do splitskog rezališta. Posljednji put je pozdravio Cres dugim i bolnim tuljenjem svoje sirene, a žalosnicu za starim ljepotanom bijele flote.

Čuli smo na rivi kako Cresani govore: Ni nam već „Vuka“ ni njegovoga limbrozoga kapitana Marka z belimi postoli“. (J-Č-R)

Foto:
Vanino Šučić-Mornarić

Ljeto bez počinka

str. 2

NAPUSTITI NESVOJINSKI KARAKTER DRUŠTVENOG VLASNIŠTVA

virati i koristiti za izlazak iz krize kroz stvarne reforme cjelokupnog života. A to se može pa, čitajući Zaključke sponunate konferencije, i hoće. Stoga, akcentiram (po treći put) realnost optimizma.

Niti naši otoci nisu svijet za sebe. I ovdje postoje potrebe širokog i konstruktivnog učešća svakog s a svim radi o zbiljnih priprema izmjene privrednja i cjelokupnih društvenih odnosa. O tome je naš „Otočki“ na ovom mjestu već pisao uoči 1988. godine. Izvadimo ruke iz džepova, otvorimo oči i uključimo se u općedruštveno propitivanje i nalaženje odgovora što je to bolje i kako do njega stići ...

Toliko (možda malo suviše, ali ovo je ipak dvobroj) za uvod. Vani još uvijek peče lošinjsko sunce.. Valja nam se osježiti. Uđimo u Jadran koji, kako rekoše dobroupućeni, ima temperaturu od blizu 25 stupnjeva celzijusovih

Do čitanja u kolovozu,

Urednik

IZ PRIJEDLOGA PROMJENA PRIVREDNOG SISTEMA

Napustiti nesvojinski karakter društvenog vlasništva

VLASNIČKI ODNOŠI U KARAKTERU DRUŠTVENOG VLASNIŠTVA – JEDNO OD NAJGLAVNIJIH PITANJA PRIVREDNE REFORME

Osnovni pravac promjena privrednog sistema odnosi se na nagovještenje napuštanje nesvojinske konцепцијe društvene svojine. Dosadašnji dugogodišnji tretman društvenog vlasništva kao općeg uvjeta rada, a ne vrijednosti koja se kao društveni kapital (kao i svi drugi oblici kapitala) mora obnavljati i uvećavati, imao je za posljedicu neracionalnost i neefikasnost korištenja društvene imovine, što je dovelo do njezinog obezređivanja, a time i do pada akumulativne sposobnosti privrede.

Bez stalne brige za obnavljanjem i modernizacijom privrede, proširene reprodukcije i kontinuiteta u tehnološkom razvoju, ne može se izlaziti na tržiste i biti konkurentan. Odsutnost takvog odnosa prema povjerenoj imovini, uz dugogodišnje odsustvo tržišne ekonomije, a opredijeljeni za dogovorenu ekonomiju, našu smo privedu socijalizirali, pretvorivši je u subjekt koji nam osigurava samo opće uvjete rada.

Ovakvo stanje naše privrede nikoga ne zadovoljava (ni državu, a ni samoupravljače) jer privredne resurse koristimo neracionalno i neefikasno, s neadekvatnim vrednovanjem proizvodnih činilaca, socijalizirali smo gubitke, izgubili motivaciju za

MARTINŠČICA

rad i vrednovanje rada, a osobne dohotke preferirali na račun akumulacija.

Zbog toga su vlasnički odnosi u oblasti društvenog vlasništva jedno od glavnih pitanja privredne reforme. Treba napokon napustiti „nesvojinsku konцепцијu“ društvene svojine i utvrditi njene „titulare“:

– daleko veću odgovornost samoupravljača da se povjerena i ustupljena društvena imovina koristi ne samo kao opći uvjet rada već sredstvo za stvaranje što većeg dohotka koji će povećavati kapacitete, modernizirati i unaprediti proizvodnju, zapošljavati nove radnike, te jačati materijalni položaj zaposlenih;

– sve radne organizacije, a time i samoupravljači, osjetiti će na „svojoj koži“ posljedice lošeg planiranja, neracionalnosti i nedomačinskog odnosa prema imovini, te odsutnost brige o modernizaciji i ulaganju u proizvodne kapacitete, jer će ih tržiste „izbaciti“ iz konkurenčije a time će doći i do ukidanja – gašenja radne organizacija;

– sve značajniji izvori akumulacije u radnim organizacijama društvenog sektora treba da budu direktni;

– sve značajniji izvori akumulacije u radnim organizacijama društvenog sektora treba da budu direktni;

na i dobrovoljna ulaganja štednje radnika ulaganjem dijela osobnih dohotaka.

Ovakvim ulaganjem, bilo u vidu obveznica ili dionica s varijabilnom naknadom ovisno od poslovog uspjeha radne organizacije radnika u kojoj je on zaposlen, radnik je društveno motiviran za uspješnje privredovanje „svoje“ radne organizacije i to kako zbog svog osobnog dohotka, tako i uloženog kapitala u dodatnu akumulaciju OUR-a u kojem je zaposlen. Ovakvi vrijednosni papiri (obveznice ili dionice) bili bi prenosivi i mogu mijenjati vlasnika na tržstu vrijednosnih papira;

– ulaganja u radnu organizaciju omogućiti će se i građanima, gdje bi oviseo od visine ulaganja stjecali određena prava na učešće upravljanjem u poslovanjem te radne organizacije,

– definitivno se napušta „socijalizacija“ gubitaka pa će se prema organizacijama udruženog rada koje „kronično“ posluju na granici rentabilnosti odmah poduzimati mjere likvidacije uključujući u to mogućnost otkupa-prodaje bilo radnicima u toj radnoj organizaciji, bilo drugoj radnoj organizaciji ili građanima, pa

bi takva radna organizacija iz društvenog prešla u zadružno ili individualno vlasništvo,

– uz društvenu svojinu koja do sada, a i ubuduće treba da bude dominantan ali ne i jedini oblik svojine u socijalizmu, daje se daleko veća mogućnost zadružnoj i individualnoj svojini, kojima je do sada sputavano angažiranje ogromnog kapitala radnih ljudi i građana.

Na ovaj način će se „razbiti“ dosadašnji monopol kojeg su imale radne organizacije društvenog vlasništva i koje su zbog monopola u ponudi proizvoda ili usluga i sl., jer će tržiste biti osnovni regulator i „sudac“ da li su odabrali dobre proizvodne programe, odabrali kvalitetan kadar i modernizirali proizvodne kapacitete.

Nagovještena mobilizacija svih raspoloživih potencijala u zemlji (društveno, zadružno i individualno vlasništvo) uz angažiranje i inokapitala, stvorit će osnov za slobodno tržiste koje će bogatom ponudom uz oštru konkurenčiju doprinjeti da i bez zakonskih obaveza sami mijenjamо odnos prema društvenoj imovini i da mijenjamо dosadašnji odnos prema radnom mjestu, radnoj organizaciji i povjerenoj imovini.

Vaso Trkulja

Sve za domaćeg gosta

Martinščica postaje sve značajnije turističko otočko mjesto

U Martinščici na otoku Cresu, mjestu koje je turizam u pravom smislu u posljednjih desetak godina revitalizirao, s optimizmom se očekuje početak turističke sezone. Predsezona je bila vrlo uspješna, jer je u kampu „Slatina“, jednom od najsvremenijih na Cresu i Lošinju, u svibnju ostvareno gotovo četrti tisuće noćenja, a dobar je posjet zabilježen i u kućnoj radnosti. U kampu, kapaciteta 3.000 mesta, imaju i 180 kamp-prikolica, od kojih je 130 opremljeno i kuhinjom, a njihova prodaja na turističkom tržištu odvija se vrlo dobro. Većinu su zakupili domaći gosti, koji će najam u špici sezone plaćati 25.000 dinara.

(mk)

ra dnevno, što je objektivno jedna od rijetkih povoljnih mogućnosti da se ljetuje relativno jeftino.

Radnici „Jadranksa“ JUR-a „Martinščica“, pripremajući se za sezunu, gotovo isključivo vlastitim snagama izgradili su parkiralište za 150 vozila u smještajnom dijelu kampa, a sagradili su i oko kilometar suhozida kojim su parcelirane kamp-površine. Jedino što nije realizirano, iako se već duže vrijeme govori o neophodnosti, jest rekonstrukcija restorana „Sidro“, koja je odložena zbog nedostatka sredstava.

(mk)

OPSKRBA OTOČANA

POTROŠAČI SPREMNO DOČEKANI

Najpreciznija ocjena za stanje u cesto-losijskim prodavaonicama bila bi umjerena uzbudenost. Naime, osobitih gužvi niti nervoze nema, jer nema ni nestasica. Svi artikala ima dovoljno, uključujući i one koji se najčešće nalaze na spiskovima deficitarnih: ulje, šećer, kava, deterdženti, mlijeko. Kako smo saznali i obišavši nekoliko dućana u Malom i Velom Lošinju, veće količine se ne kupuju. Najčešće se kupuje nekoliko litara ulja,

četiri ili pet kilograma šećera, brašna ili paket (12 litara) mlijeka u tetrapaku. To je neupoređivo manje nego što se kupovalo u vrijeme ranijih znatnijih poskupljenja, kada su se uistinu stvarale zalihe. Danas za veće kupovine treba odvojiti i veću količinu novca, bolje rečeno „blokirati ga“, a to uglavnom nije lako. Kupiti npr. dva „kartona“ ulja znači „zamrznuti“ i tridesetak tisuća dinara, što prosječnom džepu, na kojeg se ataki-

ra sa svih strana, predstavlja nesumnjivo opterećenje. Ako se pak želi stvoriti kakva-takva ozbiljnija zaliha, teško je dovoljan jedan prosječni osobni dohodak. Inače, ROUT „Jadranka“, čija trgovačka mreža brine o snabdijevanju najvećeg dijela komune, pobrinula se da svih namirnica bude dovoljno tako da deficitarnih artikala nema.

(mk)

OSOBNI DOHOCI I DUGO TOPLO LJETO

PROSJEK NI ZA SARNU

Kad se govori o osobnim dohodcima, onda je sasvim sigurno da i na cesto-losijskom području vlada pravo šarenilo, a prosječni osobni dohodak iznosi prema procjenama više od 320 tisuća dinara. To se odnosi na prvo tromjeseće ove godine, a bazira se na osobnim dohodcima u OOUR-u „Ugoviteljstvo“ ROUT „Jadranka“ i OOUR-a „Brodarstvo“ RO „Lošinska plovidba“ koji zajedno zapošljavaju gotovo polovinu radno aktivnog stanovništva. U „Ugoviteljstvu“ je prosječni OD iznosi 282.000 dinara, a u „Brodarstvu“ 442.000 dinara, ali prosječni opet treba uzeti s rezervom, jer većina pomoraca „Lošinske plovidbe“ ipak ne živi na području Cresa i Lošinja. Gledano po djelatnostima, odnosno kolektivima, zanimljivo je napomenuti da je prosječni OD u „Komunalcu“ 235.000 dinara, da je položaj

popravilo osnovno školstvo (prosječni OD u losijskoj osnovnoj školi je 362.000), a da su u odnosu na lansku godinu najveći skok u osobnim dohodcima zabilježili u „Ugoviteljstvu“ „Jadranske“. Dječjoj bolnici za alergijske bolesti i osnovnoj školi. S obzirom na nepotpune podatke teško je govoriti o rasponu najvećeg i najmanjeg OD u općini, ali je najniži oko 160.000, a najviši iznad milijun i 200 tisuća dinara. S takvim dohodcima sigurno se različito živi, a na ovom području dijelu stanovništva standard poboljšavaju dodatni prihodi, bilo iz turizma, poljoprivrede ili ribolova. Najteže je, bez sumnje, umirovljenicima i onima s najnižim primanjima, koji se ne mogu pomoći „sa strane“.

(mk)

no pristanište Merag, a realizirana je i prva faza sjevernog ogranka otočkog vodovoda, čime je kapacitet vodovoda povećan s 15 na 30 litara u sekundi. To se odnosi na količine koje dobiva grad Cres. Započeta je i trafostanica na Hrasti, a vrijednost investicije je 732 milijuna dinara, što obuhvaća opremu, zgradu i dalekovod od trafostanice do crpne stanice u dužini od 4 kilometra.

(mk)

POPRAVILI LUKU

Grupa mještana Velog Lošinja uz pomoć Mjesne zajednice dobrotoljnim radom sanirala je veliko oštećenje rive u luci Rovenska u Velom Lošinju. Mjesna zajednica je osigurala tri milijuna dinara, kojima je nabavljen materijal, a ostalo su učinili mještani radeći dva tjedna u poslijepodnevnim satima. Veliku pomoć pružila je i RO „Lošinska plovidba“ koja je stavila na raspolaganje tehniku za izvođenje pripremni radova u moru i teretni brod, te samostalni privrednik Davor Jureković, koji je ustupio kompresor. Saniranje rive radio je pod rukovodstvom inž. Serde Španjola, a u radovima su se najviše angažirali Korino i Petar Stuparić, Ivan Budinić, Ratimir Lenac, Mario Matešić, Ante Dragošlović, Franjo Vidulić, Marijan Busanić, Mile Škaric, Nevio Štokić, Ivan Martinović, Donato Deklić, Josip Hesky i Roberto Beranović.

(mk)

KULTURA ILI KULT-TURA

Nije samo dovoljno nešto imati za kulturnu ponudu. Isto je tako važno naći volje i umijeća da se to i stvarno ponudi.

Kultura kao fenomen predstavlja neminovnost koja je dio svakog vremena. Ona je neizbjegljiva, nezaobilazna jer je dio života, isto tako fatum kao priroda. Zajednica koja ne njeguje vlastite kulturne vrijednosti i dopušta da se one gube i nestaju, gubi i svoj vlastiti identitet. Producija kulture tako je poticanje vrijednog i izvornog u svakoj zajednici. Ako taj čin nije društveno potican i valoriziran, pozitivno se ne njeguje, dolazi do bujanja negativnog.

TURISTIČKA KULTURA NIJE IMPROVIZACIJA

Turistička kultura nije improvizacija, već djelo dugog truda i nespanjanja vrijednih i sposobnih ljudi koje treba stimulirati da ih ne nadglasuju bukači i šaljivčine sposobni pojmiti samo vidljivo i pojavnovo. Vrijeda nas kad shvatimo da stranci našu zemlju vide kao zemlju čevapa i šljivovice. No, postavlja se pitanje – što smo napravili da izmjenimo tu sliku o nama? Jer u tom videnju turistička kultura i nije drugo nego KULT-TURA, kako jednom reče priznati kulturni djelatnik porijeklom s ovih otoka.

Najčigledniji negativan primjer turističke (ne)kulturne produkcije jesu razglednice. Vidjevši ih izložene, uočavamo nemaštovitost, nesposobnost, loš ukus i siromaštvo duha. Pogledamo li turističke razglednice npr. talijanskih ili španjolskih turističkih mesta, gdje i najmanje mještase biva tako prikazano da ga poželiš obići, odgovor na prethodno pitanje sam se nameće. Čovjek još može povjerovati da su ove naše razglednice u funkciji tjeranja potencijalnih gostiju u stilu – „Vidi razglednicu, da ne poželiš slučajno tamu i otoci!“

Pozitivan primjer turističke kulturne produkcije predstavlja svakako monografija Cresa i Lošinja. Ona je dokaz da se slikom i tekstom ipak može lijepo i dopadljivo prikazati ovaj otočki i turistički kraj. A kada bi se barem neke od tih lijepih fotografija z monografije pretiskale na razglednice, bio bi to najočitiji dokaz da i ne mora biti sve tako jadno.

Kultura u turizmu vidi se i na relaciji: ugostitelj – gost – kulturni milje dotočnog mesta ili kraja. Često se s razlogom kaže da je konobar ogledalo turizma. Jer, ako konobar

izlazeći na terasu rukama išmrknos, pokazat će prisutnima (ne)kulturnu ponašanju, a ovi će to zasigurno proširiti – otvorivši oči za slične primere. Sličan „potez“ od strane gosta neće se ni približno tako vrednovati, bez obzira što je riječ o istome primjeru. Kulturni (i zabavni) milje naših turističkih mesta presudno je određen zbivanjima na nekoliko terasa s glazbom, pokojim zadimljenim diskom i naravno one poznate fešte, „Grande feste“ na otvorenom, sa već standardno dosadno ponavljajućim sadržajima.

Kulturna ponuda vezana je uz ono što određeni kulturni milje nuditi. Nije samo dovoljno da se nešto ima nuditi, bitno je naći načina da se to stvarno i ponudi. U svim ozbiljnijim turističkim zemljama obavezni dio organizirane turističke ponude je autohtona kulturna baština. Na našem području postoji Narodno

sveučilište sa svojim Centrom za kulturu, ustanova koja bi trebala i mogla još više uraditi na prevladavanju kulturnog sivila i bezličnosti. To nije sporno, kao i rad ljudi u toj organizaciji, ali se efekt toga rada značajno umanjuje ako se on odvija u atmosferi prisutne nezainteresiranosti turističke privrede koja na tu djelatnost ne gleda kao „svoju“. A da bi turistička privreda trebala imati potpuno drugačiji odnos vidi se i iz jednoobražnosti turističke ponude koja u biti osim kupanja, tancanja i na brzu ruku organiziranog izleta do nekog otoka i ne nudi više. Valja navesti podatak da je na području općine Cres-Lošinj gotovo dvjesto spomeničkih objekata nulte i prve kategorije, onda si barem približno možemo predočiti vrijednost kulturne baštine ovih otoka. Nažalost samo manji dio tega predočavamo gostima. Ako izuzmemo djelatnost samih muzeja – onda praktično ništa.

NAJAVAŽNIJI ADUT NA TURISTIČKIM TRŽIŠTIMA

DETALJ MUZEJSKE SOBE IZ CRESKOG MUZEJA

OVE SEZONE U MALOM LOŠINJU

Više zabave na otvorenom

U okviru priprema za turističku sezonu u Malom Lošinju osnovan je odbor za kulturno-zabavni život, u kojem su predstavnici svih zainteresiranih za bolje funkcioniranje tog dijela ponude – od ugostiteljskih radnih kolektiva, preko turističkog saveza i društava, mjesne zajednice i agencije do samostalnih privrednika. Glavni nosilac i organizator kulturno-zabavnog programa je Narodno sveučilište. Odbor je već donio konkretan plan rada, a među najzanimljivije novosti može se uvrstiti podatak da će tri dana u tjednu u središtu Malog Lošinja glazbeni sastav zabavljati turiste i mještane. Izrađen je i plan financiranja tih nastupa, najviše će izdvajati Mjesna zajednica

Mali Lošinj (35 posto), a Turistički savez općine „Jadranka“ i Lošinska plovida sudjelovat će sa 20 posto, dok će SIZ za kulturu namaknuti pet posto sredstava. Glazba će svirati od 20 do 24 sata, a mjesna sredstava za organizaciju, istodobno će i ubirati sredstva od onih koji će od zabave i povećanog prometa imati neposredne koristi.

Inače, već je utanačen i raspored ovogodišnjih gradskih fešti, koji je više nego ranije, jer je ocijenjeno da je taj vid zabave donio pozitivne rezultate. Prva fešta bila je na Čikatu na Dan borca pod nazivom „Zeleni Čikat“, 13. srpnja uslijedila je prva

gradska fešta „Lošinj šampion 87“, uoči Dana ustanka SR Hrvatske, 26. srpnja održat će se na Čikatu „Ribarska noć“, dok je tradicionalna proslava Dana ustanka u Velenu Lošinju, također u znaku fešte i zabave. „Sunčani Lošinj“, naziv je zabavne noći od 2. kolovoza, tijedan dana kasnije slijedi u uvali Veli žal priredba „Duel 1“, zamišljena kao natjecanje između gostiju hotela „Auroma“ i „Vespera“, 26. kolovoza je tradicionalni „August u Lošinju“, slijedi još jedan „Duel“, a 5. ili 12. rujna sezone se privodi kraju feštom „Dovidenja u Lošinju“ koja će se održati na Čikatu.

(mk) Više fešti nego prethodnih sezona – veće zadovoljstvo gostiju

TRŽIŠTE KUĆNE RADINOSTI

MEĐU IZNAJMLJIVAČIMA ČIMA PANIKA

VIŠE SE NE TRAŽI „KLUPA U PARKU“

U kućnoj radinosti na Cresu i Lošinju, a posebno se u sredini na otok Lošinj, neke se stvari posljednjih godina toliko brzo i suštinски mijenjaju da su iznenadeni ne samo stanodavci nego i poneki turistički radnici. Među iznajmljivačima sve je više zabrinutih, neke je zahvatila i panika, jer su gosti postali izbjeljivi, a imaju i što birati budući da je konkurenca sve veća. U privatnom smještaju izgrađeno je mnogo novih kapaciteta, čak oko dvije tisuće kre-

veta u nekoliko proteklih godina, što je bez sumnje dobro za turizam. Ali, tome se ne raduju oni stanodavci koji imaju slabije kapacitete, koji nisu ulagali u poboljšanje kvalitete stajata, koji imaju stare objekte, do čijih se kuća ne može automobilom, dalje su od mora, ili im je oko kuće prebučno... Čini se da je definitivno prošlo vrijeme kada se moglo živjeti od individualnih gostiju, kada se gostu gotovo mogla iznajmiti i klupa u parku, jer je potražnja bila mnogo veća od ponude. Dio stanodavaca još teško shvaća da im popularnost nekadašnjih 90 ili čak stotinu dana može pasti tek na tridesetak dana u sezoni.

GOSTI ĆE SE UPOZORITI NA SISTEM „POTEZANJA ZA RUKAV“

Moramo se pomiriti s činjenicom da je turističkih kreveta sve više, a da je broj gostiju ostao isti, u nekim godinama čak i manji – naglašava direktor „Jadranske“ Tourist-biroa Zoran Tomić. Sada nam je buking u kućnoj radinosti na razini prošlogodišnjeg, što znači osrednji i bliski sada ne obećava blistav posjet. U našem kolektivu razmišljamo o uvođenju različitih vrsta ponude pa je najnovija inicijativa da pokušamo, naravno na bazi dogovora i dobrotoljnosti, sakupiti određeni broj stanodavaca koji će pristati na tzv. alotmanske cijene. One su za vadeset posto niže od individualnih, ali bi se time otvorila mogućnost za popunjavanje 90 do 100 dana od strane inozemnih agencija. Moram reći da kod kapaciteta slabijeg kvaliteta ne pomaže ni ugovaranje veće provizije, s kakvim prijedlozima dol-

ze pojedini stanodavci, jer su gosti jednostavno izbjeljivi i žele kvalitet.

KVALITETA PRESUDNA

Ove godine, sudeći prema najačavama, u kućnoj radinosti Lošinju vladat će, više nego ikada ranije, zakoni tržišta, što može samo donijeti pozitivne poene našem turizmu. U takvoj situaciji bit će i sve više onih koji će u trci za gostima primjenjivati metodu „povlačenje za rukav“, a njima i stanodavcima koji ne prijavljuju goste pokušat će se doskočiti na jedan još nov i kod nas neispitan način. Tiskat će se plakati s označenim kućnoj radinosti na kojima će pisati upozorenje gostima da je korištenje neorganiziranog smještaja nijihov vlastiti rizik. Dakle, djelovat će se na svijest gostiju, koji su bez sumnje pametni i oprezni ljudi, a manje uz pomoć inspektora ili čak milicije, što je nerijetko znalo izazvati negodovanje i gostiju i stanodavaču.

(mk)

ZBOG ČEGA NE NUDIMO VIŠE I ORGANIZIRANJE U OKVIRU TURISTIČKE PONUDE NAŠU KULTURNU BAŠTINU, SAMI SI MORAMO ODGOVORITI.

UGOSTITELJSKO-TURISTIČKI RECEPTE PROTIV POSKUPLJENJA

Orijentacija na nove dobavljače

NUŽNO JE RAZBITI MONOPOL PROIZVODA ČIJA SADAŠNJA PONAŠANJA NEMAJU VEZE S TRŽIŠNOM EKONOMIJOM I ORIJENTACIJOM NA IZVOZNU PRIVREDU

Ugostiteljsko-turistička privreda općine Cres-Lošinj upotpunosti podržava nove društveno-ekonomske i prirodne mjeru, odnosno prelazak na tržišnu ekonomiju i orientaciju na izvoznu privredu. Ono što se nakon donošenja tih najnovijih mjera trenutno događa nema veza sa zacrtanom i proklamiranim politikom, pa postoji opasnost od niza devijacija koje bi mogle imati dalekosežne posljedice. To se u prvom redu odnosi na propise koji reguliraju osobne dohotke i prava radnih ljudi da im se zarađeno isplati. U malološinskoj „Jadranki“, naprimjer, na osnovu rezultata rada osobni bi se dohoci već sada mogli povećati za 30 posto, ali takvog isplati stope na putu neologični propisi, pa rukovodioči moraju ulagati krajnje napore da umire ljudi, odnosno da im obrazlože zašto zarađeno ne mogu dobiti. Slična je situacija s troškovima udarom osnovnih energenata i repromaterijala, koji su toliko poskupljeli da predstavljaju veliku, u ovom trenutku nepremostivu, prepreku za rentabilno poslovanje.

To je, uz ostalo, istakao Vladimir Antolović, generalni direktor

malološinske „Jadranke“, na tradicionalnom redovnom godišnjem susretu turističkih novinara regije i društveno-političkog i turističkog rukovodstva SO Cres-Lošinj, što je održan u Malom Lošinju. Tom razgovoru još su sa cresko-lošinske strane prisustvovali predsjednik SO Cres-Lošinj Julijano Sokolić, predsjednik Izvršnog vijeća iste skupštine Anton Prusac, tajnik TSO općine Igor Braškić i direktor prodaje „Jadranke“ Iva Vidulić.

Govoreći nadalje o aktualnom turističkom trenutku, Vlado Antolović je iznio zanimljiv i u današnje vrijeme neuobičajen stav ugostiteljsko-turističkih privrednika navedenih otoka.

— Mi još nakon odmrzavanja cijena nismo išli na povjerenje cijena izvanspansionskih usluga (one su i bez toga više od kopnenih, op.p.), jer smo svjesni da daljnja poskupljenja nikamo ne vode. Ono što su učinili neki veliki proizvodači i dobavljači nakon odmrzavanja cijena nema nikakvog opravdanja, jer su, iskoristivši monopole, pojedine artikle po-

skupili iznad svih rezona. Prije nego što budemo prisiljeni na nova poskupljenja dobro ćemo proučiti tržište i pokušati se orijentirati prema manjim i jeftinijim proizvođačima, jer nas grosisti, koristeći sadašnju situaciju turističke sezone, gotovo učenjuju. Tako ćemo, uz ostalo, pokušati sklopiti poslovne odnose s mnogo jeftinijim proizvođačima vina i ostalih proizvoda iz Hrvatske, Makedonije i drugih krajeva naše zemlje — rekao je Vlado Antolović.

Predsjednik SO Cres-Lošinj Julijano Sokolić naglasio je da cresko-lošinska komuna misli i na budućnost, da je izrađeno sedam studija za budući razvoj (turizam, poljoprivreda i šumarstvo, more i marikultura, stanovaštvo, tlo, spomenička baština i ostale privredne aktivnosti), a o sadašnjem aktualnom trenutku komune govorio je Anton Prusac, koji je istakao da su od pet velikih infrastrukturnih zahvata već tri dovršena. Izradena je nuda da će do iduće sezone konačno proraditi trajectna veza na relaciji Merag-Valbiska i time Cres i Lošinj preko Krka približiti kopnu, a uskoro je u prometu i novi trajekt „Mate Balota“, kapaciteta 50 vozila, koji će voziti na relaciji Brestova-Porozine do otvaranja linije Merag-Valbiska.

(ik — mk)

PLUTAJUĆI MOLOVI U LOŠINSKOJ LUCI

Još nekoliko molova

Kada je „Lošinska plovidba“, tj. radnici njenog brodogradilišta, prošlog ljeta u lošinsku luku uz Obalu JNA postavila tri plutajuća mola, mnogi nisu bili zadovoljni. Tako se dopunskim vezovima pokušao rješiti jedan sve ozbiljniji problem — gdje sa sve brojnijim čamcima i jahtama, pogotovo u turističkoj sezoni. Nepovjerenje je izazvala pontonska konstrukcija molova, a mnogima se činilo da ona neće odijeti nekom jačem naletu vjetra.

Međutim, otad je prošlo godina dana, a molovi i dalje prkose i vremenu i nevjernici, na čast lošinskim brodograditeljima. Ispit je položen, pa će možda postaviti još nekoliko molova, čime će dobiti još dragocjenih vezova, a sigurno je da će vlasnici barki sada s mnogo više povjerenja vezati svoje plutajuće ljubimce uz to „novo čudo“. Jahtaši su već na početku joberi primili novost jer im je taj način vezivanja osigurao veću intimu. Manje su izloženi pogledima prolaz-

nika nego uz samu rivu. Također su sve jahte siare usred zaljeva jer uz obalu nema mjesta.

(gp)

Molovi u lošinskoj luci položili ispit.

Snimio D. Škvor

PRVA CRESKO-LOŠINSKA PRIVATNA PRODAVAONICA ŽIVEŽNIH NAMIRNICA

DOSTAVA I U KUĆU

Početkom prošlog mjeseca Veli je Lošinj dobio prvu privatnu prodavaonicu živežnih namirnica. Dugogodišnji trgovac i mještani Velog Lošinja STJEPAN BAKARIĆ, okušaće se, uz pomoć supruge, u samostalnom vođenju trgovinske radnje. Ne bi to možda bila ni neka osobita vijest da nije riječ o prvom trgovinskom objektu takve vrste na cijelom cresko-lošinskom području. Zanimljivo je čuti i kako je došlo do toga.

Početkom ove godine, saznavali su da je zakonom omogućeno vođenje privatnih trgovinskih radnji, odlučili smo odobrenje nadležnih općinskih organa, zakupili lokal, obavili uredjenje i sve ostale pripreme i, eto, krenuli smo početkom lipnja. Čini se da nas mještani prihvataju, a i cijene su nam oko pet posto niže od onih u društvenom sektoru. Za nekoliko dana doći će kući na ljetne praznike i dvoje djece koji pohađaju srednje škole u Rijeci pa ćemo imati i ispmoći. Vjerujem da ćemo uspjeti.

Stjepan Bakarić, prvi samostalni cresko-lošinski trgovac, optimist je. Iza njega su gotovo tri desetljeća rada u toj struci pa nema razloga da mu se ne vjeruje. Naime, niz godina bio je poslovoda marta u Velom Lošinju pa se i dio njegovih stalnih kupaca opredjelilo za kupnju u novoootvorenoj trgovini. Sam Bakarić razmišlja da u svoje poslovanje uvede i neke pomalo već zaboravljenje trgovinske manire, primjerice, dostavu robe u kuću. Očigledno, Mjesna zajednica Veli Lošinja nije pogriješila dajući Stjepanu Bakariću suglasnost za otvaranje privatne radnje jer je time obogaćena trgovinska ponuda tog mesta, što posebice u sezoni nikada nije naodmet. Također ne treba zanemariti da je odlaskom u privatnike Bakarić ostavio upravljanje radno mjesto, te da će u dogledno vrijeme vjerljatno i on zaposlit kojeg radnika, pa eto i držvene koristi. Vjerujem se već ranije moglo odobriti otvaranje privatnih trgovina, no nikada nije kasno, pa ćemo ovaj primjer dati novi poticaj da se još netko na cresko-

lošinskom području ogleda u tom poslu i provjeri svoje sposobnosti.

(gp)

HOĆEMO LI USKORO MOĆI BIRATI NE SAMO ARTIKLE ISTOJ TRGOVINI VEĆ I RAZLICITE TRGOVINE?

DOLARI ZA RODNI OTOK

Američki milijuner sa Suska

VIJEST DA JE BRUNO PICINIĆ, RODOM SA SUSKA, NA NJUJORKSKOM LOTU DOBIO VISOKU PREMIJU, POTAKLA RAZGOVORE O STRANIM ULAGANJIMA

Kao i ujek u sličnim prilikama, vijest da je iseljenik s otoka Suska Bruno Picinić dobio na njujorskem lotu izvanredno visoku premiju od 4,6 milijuna dolara, izazvala je zanimanje među Lošinjanima. Picinić, programer u jednoj američkoj tvrtki, doselio je 1966. u Sjedinjene Države, a svoj „američki put“ počeo je kao fizički radnik. Kako je izjavio dopisniku „Večernjih novosti“ iz SAD-a Bogdanu Dečermiću, Piciniću je golemu svatu od 4,6 milijuna dolara (prema trenutnom kursu oko 7 milijardi dinara) donijela kombinacija brojeva 4, 9, 21, 31, 33 i 42. Sada, kako je rekao, namjerava najprije kupiti kuću, a zainteresiran je i za ulaganje u „starom kraju“.

— Među našim iseljenicima ima već podosta ljudi koji rade spolu određenim kapitalom i koliko sam saznao razgovarajući s njima, nisu nezainteresirani za ulaganje kod nas — naglašava predsjednik SO Cres-Lošinj Julijano Sokolić. Sokolić je inače dobar poznavalac Suska i Suščana, a u okviru UNESCO-vog projekta „Čovjek i biosfera“ upravo radi na programu revitalizacije otoka Suska, na kojem bi svaki dolar njegovih bivših žitelja itekako dobro došao.

— Uskoro — kaže Sokolić — počinje rušenje bivše zgrade tvornice ribe na Susku, pa će se na tom mjestu stvoriti mogućnost izgradnje različitih sadržaja. Kad ovog ljeta, kao i svake godine, stignu iseljenici sa Suska, vjerojatno ćemo moći nešto konkretnije razgovarati.

Novopečeni američki milijuner Bruno Picinić možda će ove godine opet na Susak, iako je na rodnom otoku boravio i lani. Njemu će, kako pišu „Novosti“, lutrija isplaćivati dobitak u jednakim ratama u sljedećih 20 godina. Umjescno je pitanje, čini nam se, koliko će njegova želja za ulaganjem biti vruća, kad se bolje upozna s našim propisima, o kojima dosad kao sa svim običan Amerikanac, sigurno nije razmišljao.

(mk)

TURIZAM I INOZEMNI KAPITAL

OPREZNO S PONUDAMA

Ma koliko se inozemna ulaganja činila atraktivnim, valja im prilaziti bez ishitrenosti, nastojeći do maksimuma štititi prirodne vrijednosti

nastojeći da maksimalno zaštite prirodne vrijednosti određenih područja.

— Ulaganje inozemnog kapitala postalo je u našoj zemlji „hit tema“ — kaže Antun Prusac, predsjednik Izvršnog vijeća Skupštine općine Cres-Lošinj. Nitko se, međutim, ozbiljno i konkretno ne bavi tim novim fenomenom na našoj ekonomici, iako svako takvo ulaganje može imati dalekosežne posljedice. Očekujemo, u svakom slučaju, da budu pozitivne. Činjenica je, međutim, da Jadran sve više obilaze stranci sumnjivog statusa i daju u najmanju ruku neozbiljne ponude, razbacuju se stotinama milijuna dolara na osnovu čega se u radnim organizacijama ugostiteljstva i turističke privrede donose krivi zaključci o velikom interesu stranog kapitala za ulaganje u nas. Sve te ponude treba „prizemljiti“, a to bi se moralno činiti na republičkoj i saveznoj razini, uz sagledavanje i drugih utjecaja na takve investicije. Uz toliko instituta, institucija i organizacija u nas, nitko se time zasad ozbiljno ne bavi.

— To „čekanje“ promjene zakona ne treba doslovno shvatiti — kaže Vlado Antolović, generalni direktor „Jadranke“. — Za korištenje stranog kapitala u razvoju turizma razgradimo projekte tako da ćemo moći ući u konkretnе poslove čim budu stvoreni zakonski uvjeti, a u toj su funkciji generalni i provedbeni urbanistički plan Lošinja.

Ponuda je napisana na više jezika i sa njom su upoznati potencijalni ulagači, ali se ostvarivanje tog projekta ipak ne očekuje prije izmjene zakonskih propisa o uvjetima ulaganja inozemnog kapitala u jugoslavensku privredu, odnosno njihovog prilagođavanja obostranim interesima.

Ponuda je napisana na više jezika i sa njom su upoznati potencijalni ulagači, ali se ostvarivanje tog projekta ipak ne očekuje prije izmjene zakonskih propisa o uvjetima ulaganja inozemnog kapitala u jugoslavensku privredu, odnosno njihovog prilagođavanja obostranim interesima.

— To „čekanje“ promjene zakona ne treba doslovno shvatiti — kaže Vlado Antolović, generalni direktor „Jadranke“. — Za korištenje stranog kapitala u razvoju turizma razgradimo projekte tako da ćemo moći ući u konkretnе poslove čim budu stvoreni zakonski uvjeti, a u toj su funkciji generalni i provedbeni urbanistički plan Lošinja.

Pripreme za korištenje inozemnog kapitala u turizmu obavljaju i „Lošinska plovidba“ koja (ne)streljivo očekuje rezultate rasprave u provedbenom urbanističkom planu Lošinja jer je „sporna“ buduća gradnja na atraktivnom otočiću Koludrac.

Za ulaganje u turističke kapacitete na tom otočiću zainteresirana je američka kompanija „Texaco“ i ta je investicija vezana s proširenjem lošinskog aerodroma (produženje pi-

ste i gradnja aerodromske zgrade).

STRANCI SUMNJIVA STATUSA

Budući investitor, međutim, traži gradnju hotela većih kapaciteta no što je predviđaju urbanisti. Ma koliko se inozemna ulaganja činila atraktivnim, u Lošinju im prilaze s određenim oprezom, bez ishitrenosti,

TURIZAM VISOKE KATEGORIJE

Cresko-lošinsko područje inače ima gotovo sve uvjete za ulaganje inozemnog kapitala u turizam. Na području Čikata već od ove jeseni adaptacijom postojećih, a kasnije i gradnjom novih objekata, „Jadranke“ počinje ostvarivati zamisao turizmu visoke kategorije. Na području Cresa postoji pravi „rezervat“ za hotele i naselja za koje bi mogli biti zainteresirani i inozemni ulagači.

Krupna infrastruktura, osobito voda i električna energija, rješava se zajedničkim naporima udruženog rada i stanovnika. Lošinjani su vlastitim „pronicljivošću“ počeli i rješavanje kvalitetnije povezanosti otoka sa kopnom, gradnjom malog aerodroma kod Čunkog i kupnjom putničkog broda „Poreč“, ali objektivno očekuju da im u tome pomogne i društvo. Sve to čini osnovne proizvode i za ulaganje inozemnog kapitala u ugostiteljsko-turističku privredu.

(gr)

Nedostaci za iduću sezonu

TURISTI VEĆ ZAGAZILI NA NAŠE OTOKE A MI TEK OTPOČELI RASPRAVU O PIPREMLJENOSTI SEZONE, NADAMO SE DA JE TO SAMO OVAJ PUT. TRAJEKTNTO PRISTANIŠTE POROZINA

Neprimjeren je raspravljanje o pripremi turističke sezone jer turisti već uvelike stižu.

Upravo se je međutim, na dnevnom redu lipanske sjednice triju skupštinskih vijeća općine Cres-Lošinj govorilo o pripremi turističke sezone '88. Delegatima su predloženi podaci o onome što je do danas napravljeno da bi se tekuća turistička sezona dočekala što bolje i spremnije. Propušteno se više ne može ispraviti, tek se neke sitnice mogu dotjerati. Primij-

eno je da se materijali o pripremi turističke sezone moraju ranije dostaviti delegatima, kako bi ostalo vremena i za praćenje nekih zadataka koji se tiču programa. Mnogo je određeniji bio predsjednik Izvršnog vijeća Skupštine općine Ante Prusac koji je tražio da se program priprema turističke sezone 1989. nađe na dnevnom redu Skupštine već do kraja listopada ove godine, kako bi se što temeljiti razradio rokovnik, odredili nosioci akcija te kontrolirala

Grenosimo

SLOBODNA DALMACIJA

Šiša ovce za dvije minute

CRES, 30. VI — Životna priča tridesetosmogodišnjeg Tarcizia Mužića teče potpuno u skladu s pričom njegova sela Orlec, koje ima dvjesto stanovnika i nekih 10.000 ovaca. Selo je ime dobilo po bjeloglavim supovima (!), orlovinama koji se hrane lešinama ovaca. Supova ima četrdeset i oni su pravi čistači tog dijela Cresa. To je posebna priča. Ono što je zanimljivo kod Tarcizia jest njegova brzina šišanja, striženja ovaca po čemu spada u svjetsku elitu. Iako nije sudjelovao ni na kakvom službenom natjecanju, na Cresu se zna da Mužić besprekorno ogoli ovcu za samo dvije do tri minute!

Što je posebno zanimljivo, Tarcizio sve to radi nakon radnog vremena, jer je kao inžiner građevinarstva zaposlen u SIZ-u stambeno-komunalnih poslova. Njegovo obavljanje za rekord u šišanju ovaca, i uopće za napredak ovčarstva na Cresu (na kojem ima 30.000 ovaca), je jednostavno:

— Od kada se pominju Mužići — uvijek su se bavili ovčarstvom. Zapravo svi u Orlecu se bave tim poslom. Na Cresu ima 135 ljevkovitih biljki i mislim da je to tajna što su naše ovce tako dobre. Moj rekord u šišanju ovaca običnim, mehaničkim škarama je između dvije i tri minute. Evo, nedavno sam to morao dokazivati i u Nerežišu, na otoku Braču. Donijeli su mi dvadeset ovaca koje sam uredio za sat i pol.

Taj se posao ne može nigdje naučiti već čovjek mora odrasti

uz ovce. Valja odlično poznavati čud, osobine i anatomiju ovce pa tako predvidjeti sve njezine okrete. Najveća je sramota kada se kod šišanja ovci povrijeđi uho ili bradavica. Takav više ne može šišati ... Jedna od tajnih ovoga posla je i u tome da ovčaru ne smije biti teško dići se u dva ili tri sata, u zoru, kada je vrijeme striženja.

B. Soleša

,Slobodna Dalmacija“ 1. srpnja 1988.

ZA DRAGE NAM GOSTE

Na usluzi informativni centri

Centri opravdali očekivanja i započeli s radom već sredinom svibnja

I ove godine ugostiteljsko-turistički radnici Malog Lošinja obavještavat će goste posredstvom informativnih centara, koji su se u toku proteklih nekoliko godina afirmirali i pokazali punu opravdanost. Informativni centar Brestova, na istoimenom trajektnom pristaništu na istarskoj strani otvorio se 1. lipnja. Radno vrijeme prilagođeno je voznom redu trajekta, a po potrebi u špicu sezone

radit će non-stop. Na početak sezone na Brestovi će raditi dva, a u središnjici i tri informatora, koji će gostima, dok čekaju u automobilima dijeliti propagandni materijal i informirati ih o mogućnosti smještaja i slobodnim kapacitetima. Da bi njihove informacije bile točne i pravodobne, svakodnevno će o tome dobivati podatke iz hotelsko-turističkih organizacija Cresa i Lošinja. Cen-

tar na Brestovi dobit će za ovu sezonu bolju lokaciju, a predviđaju se i druga unapređenja u radu, organizaciji i informiranosti gostiju. U Malom Lošinju radit će dva informativna centra, na Budovini i na Poljani. Informativni centar Budovina namjenjen je informativnoj djelatnosti na općinskoj razini, a zadatku mu je da upućuje samo one goste koji imaju rezervaciju kućne radinosti, odnosno potencijalne goste hotela i auto-kampa. Informativni centar na Poljani radi već od 15. svibnja, a osnovni mu je zadatak receptivna djelatnost za kućnu radinost Artatore i Čunski. U organizaciji informativnih centara, uz Turistički savez općine Cres-Lošinj, Komitet za privredu i Radne organizacije „Jadrana“ i „Lošinjsku plovidbu“, uključene su i sve turističke agencije na ovom području.

(mk)

Ljudi moji, je li to moguće! To se nehotice otme gotovo svakom putniku koji ovih dana putuje brodom iz Rijeke za Lošinj.

Tu svakodnevnu vezu (ponedjeljkom, srijedom i petkom pristaje i na otocima Unije i Susak) od sezone održava putnički brod „Poreč“ koji je cresko-lošinjska općina kupila od „Kvarner-expressa“ jer je „Jadrolinija“, nakon rashodovanja „Vuka Karadžića“, „odustala“ od brodskog povezivanja ta dva otoka s kopnom. Brod je vlasništvo Brodogradilišta „Cres“, registriranog i za putnički promet, pa mu je ono našlo i posadu.

Cresani, tj. Lošinjani nisu „donjeli“ samo svoj brod već i neki novi duh ophodenja s putnicima. Čovjek je gotovo neugodno. Već kada prilaze brodu sa stvarima, putnike

dočekuje posada i pita što može pomoći. Starijima netko od posade uzima kofere i unosi u brod, pita gdje se žele smjestiti — u salonu ili na palubi, zaželi dobrodošlicu ... Čudo jedno, kada da nismo na Jadranu.

Čudimo se, zapravo, nečemu što je normalno. Posade „Jadrolinija“ brodova i trajekata su nas, međutim, odvikle od takvih „očekivanja“, pa sada svaka ljubaznost i susretljivost prema putniku izgleda kao pravi „poklon“.

Da ne proričemo, jer za to nema ni novca, ni brodova, a vjerojatno ni potreba, ali kada bi cresko-lošinjska općina nabavila još brodova za promet Jadranom, sigurno bi uspješno poslovali.

Dežurni
(Večernji list)

**ROT »JADRANKA«
— MALI LOŠINJ**

Hrana po novoj tehnologiji

HRANA IZ CENTRALNE PIPREMNICE ZA 30% JEFTINIJA

Lošinska ROT „Jadranka“ bila je među prvim ugostiteljsko-turističkim kolektivima u našu što se opredijelili za uvođenje nove tehnologije pripreme hrane, putem centralne pipremnice. Tokom nekoliko godina rada sagledane su sve prednosti, pa se krenulo i u progširenje kapaciteta, odnosno izgradnju nove pipremljnice. Zbog nedostatka sredstava nije se dospjelo dalje od prve faze u kojoj je mesnica i više različitih komora za uskladištenje roba. Inače, u drugoj fazi predviđena je u okviru pipremljnice izgradnja slastičarne, pekare, pipremljnice povrća, termičke kuhinje s pipremljnicom ribe i pravonika transportnog posuda. U međuvremenu, u sadašnjoj pipremljnicu prištupilo se novoj organizaciji. U suradnji sa SOUR-om „Istra-Jadran“ iz Pule uvodi se automatska obrada podataka koja će omogućiti kompjutorskemu kontrolu ulaza roba, obrade namirnica i dnevnu kalkulaciju cijena. Time će se stvoriti uvid u realne troškove ne samo u pipremljnicu nego i u cijelom OOUR-u Ugostiteljstvo, jer se tričetvrtine hrane potrebne objektive

ma obrađuju u centralnoj pipremljnici. Nova organizacija bit će primijenjena i u drugoj fazi, a sушina je u znatnim uštedama, koje se novčano teško mogu izraziti, ali se lako mogu shvatiti kad se zna da su troškovi hrane u radnim organizacijama slične veličine, koje nemaju pipremljnicu, čak za 30 posto veći. Inače, lani je kroz pipremljnicu prošlo 1.300 tona namirnica, od čega 350 tona mesa, 750 tona voća i povrća i oko 150 tona ribe i ostalih proizvoda. U centralnoj pipremljnici zaposlena su tokom godine 42 radnika, a u sezoni se njihov broj povećava na 66. Da bi se planirana organizacija sprovela u praksi, trebalo je provesti obuku za rad na automatskoj obradi podataka u organizaciji SOUR-a „Istra-Jadran“. Radi se o petodnevnoj nastavi, a za rad na računalu osposobiti će se tri radnika od kojih će stalno raditi jedan, a druga dvojica će uz svoj redovan posao biti u „rezervi“. Inače, broj zaposlenih neće se povećavati.

(mk)

KRITIČNE TOČKE NEĆE BITI DEFINITIVNO OTKLONJENE NI SADAŠNIM POPRAVCIMA I ULAGANJIMA

Pokretni mostovi na Privlaci u Malom Lošinju i kod Osora vjerovatno su u samom vrhu kritičnih točaka na i inače sve opasnijoj cesti Porozina — Veli Lošinj. I dok su radovi na sanaciji mosta Prvlaka u toku, nedavno je u Osoru bilo mnogo sreća u nesreći. Ono što se očekivalo dogodilo se — most je prilikom pokretanja „blokirao“, ali je sreća što se to dogodilo baš u trenutku kad je „sjeo u ležište“. Odmah je zaujavljen promet, dok se nije ispitalo može li se vozilima preko mosta, a angažirana je i ekipa lošinskog brodogradilišta koje će otkloniti kvar na mehanizmu za pokretanje. Nije teško zamisliti što bi se dogodilo da je pokretni most blokirao u nekom dru-

gom položaju — kompletan cestovni promet prema otoku Lošinju bio bi zaustavljen. Dok se kvar ne otkloni most se neće otvarati, pa će Osorskim kanalom prolaziti ispod njega samo najmanje barke. Most se u sezoni inače otvara tri puta dnevno, a da nema njega plovidba od istarske obale ili zapadne obale Cresa do npr. Nezeljina bila bi duža najmanje dvadeset milja. Najčešći „korisnici“ usluga su nautički turisti koji su prolaz ispod osorskog mosta plaćali smjeđih 250 dinara. Izvršno vijeće Skupštine općine Cres-Lošinj odredilo je napokon novu cijenu, primjereno da našnjim uvjetima, koja će za domaće nautičare iznositi 5.000, a za inozemne 10.000 dinara po prolazu. Akо

ništa drugo ta će naknada biti dovoljna barem za „pituranje“ željezne konstrukcije.

Most na Privlaci popravlja se punom parom i očekuje se dovršenje popravka do srpnja. Kad su radovi počeli (uspit: uvijek se tvrdi da para nema, a onda se, i to baš u turističkoj sezoni, negdje pronadu) ustanovilo se da je most u još jadnijem stanju nego što je to izvana izgledalo i da je ovih deset — dvanest starih milijardi koliko će stajati rekonstrukcija ustvari samo mala pomoći u nastavku njegove agonije. Jedino rješenje je gradnja novih mostova, a to je iznos od najmanje 400 milijuna današnjih dinara. Inače, o stanju lošinskog pokretnih mostova odavno su obavješteni svi nadležni organi od republičkih naniže, ali je sve više jasno da bez podmetanja vlastitih leda teško može biti pronađeno trajno rješenje iako su mostovi, barem formalno, regionalna briga.

(mk)

Agonija starih prometnica

RADOVI NA SANACIJI OTOČKIH MOSTOVA

Mjesna zajednica Susak

Umjesto Doma kulture – Klub

Klub »Susak« bit će zatvorenog tipa jer će pristup imati samo članovi – reče nam Anton Picinić, tajnik MZ Susak

Još godine 1947. mještani otoka Suska donijeli su odluku o gradnji Doma kulture i odmah pristupili dobrovoljnem dopremanju kamena, ponajviše iz Istre. Gradnja ovog Doma kulture u kojem je bilo planirano uređenje kino-dvorane i dviju učionica osnovne škole, trajala je deset godina. Kada je, 1962. godine, došlo do masovnog iseljenja Suščana u Sjedinjene Američke Države, sve su rijeđe prikazivani filmovi, pa je nedugo zatim i kino-dvorana pretvorena u gostonicu. Učenici su napustili učionice i tu je uredena ambulanta.

Prošle godine istekao je ugovor za iznajmljivanje gostonice i Savjet Mjesne zajednice Susak ga nije htio produžiti jer se željelo u tom prostoru urediti Klub „Susak“.

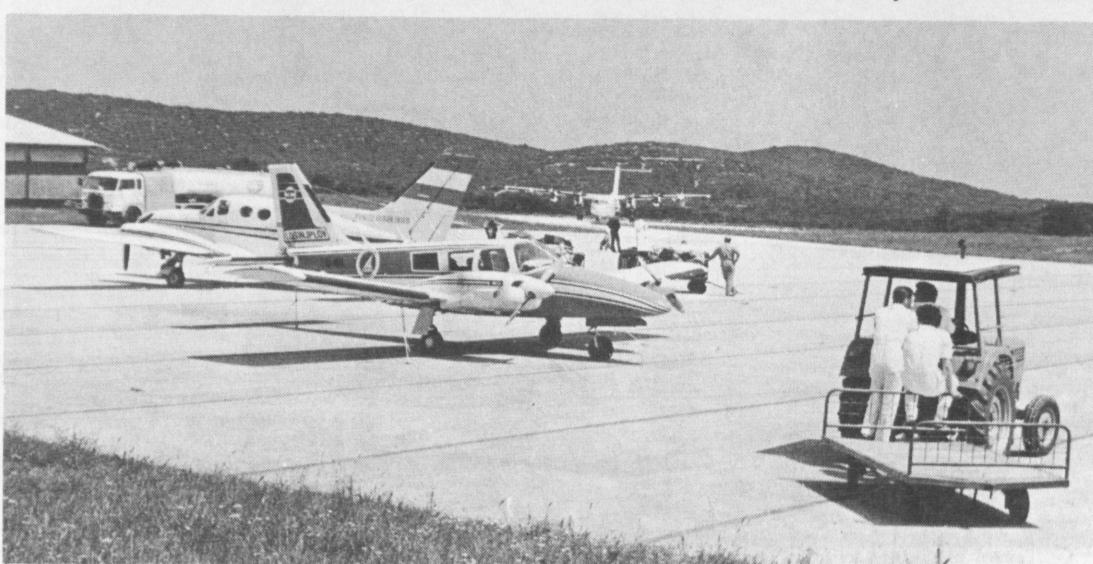
– Od želje do realizacije bio je samo jedan korak – kaže nam Martin Picinić, predsjednik Mjesne zajednice Susak. Naši mještani objeću su prihvatali ideju da dobrovoljnim radom uredimo prostorije

POSLOVANJE LOŠINJSKOG SPORTSKO-TURISTIČKOG AERODROMA

Propisi zagorčavaju život

Mali aerodromi, kao što je lošinjski, u svijetu imaju veće razumijevanje zakonodavaca

Najveći problem – kruta administracija

za naš klub. Upisali smo 82 člana od kojih je osigurana upisnina od po 50.000 dinara. Tim novcem dijelom ćemo urediti ono što želimo i moramo. Već smo izmijenili dotrajalu električnu instalaciju, izveli smo i neke vodoinstalaterske radove, kupili nešto namještaja, a dosta smo toga uredili i sami. Od naših iseljenika iz Amerike očekujemo takoder novčane priloge. Nešto smo već dobili, a stigla je do nas i vijest da je Suščanima u Americi draga da uredujemo klub – ističe Martin Picinić.

– U našem klubu članovi će se moći baviti društvenim igrama, šahom, biljarem, stolnim nogometom, igrat će se na karte, a u ljetnoj sezoni organizirat ćemo i plesove. Klub „Susak“ će biti zatvorenog tipa, pristup će imati samo članovi. U prostoru kluba organizirat ćemo i zborove građana te odbora i komisija Mjesne zajednice – kaže nam Anton Picinić, tajnik Mjesne zajednice Susak.

(bo)

Lošinjski sportsko-turistički aerodrom ulazi već u četvrtu sezonu aviona, a njegova izgradnja, pokazuje to i izuzetno dinamičan rast svih pokazatelja poslovanja, bila je pun pogodak. Lani je sletjelo 490 malih aviona, 51 putnički zrakoplov tipa „DASH 7“, ostvareno je 402 sata leta u panoramskom i taxi letenju, odnosno obavljeno 3.012 „operacija“, tj. polijetanja i slijetanja. U odnosu na 1986. godinu svi su pokazatelji najmanje udvostrućeni, a u ovoj trebali bi nastaviti visokim uzlaznim trendom. Međutim, u poslovanju tog malog aerodroma, po mnogočemu pionira u jugoslavenskoj aerodromskoj obitelji, ima i niz problema na koje ne mogu sami utjecati, ali koji itekako zagorčavaju život. Najveći je upravo nevjerojatno kruta administracija.

– Lani smo zahtjev za otvaranje carinskog graničnog prijelaza poslali u ožujku, a dobili ga krajem

kôlovoza. Poučeni iskustvom – naglašava rukovodilac aerodroma Zvonimir Antoljak – ove godine zatražili papire u prosincu, ali iskrisnuo je problem s rentgen uređajima za kontrolu prtljaga. Naime, zakonodavac je odredio da oni moraju biti instalirani. To je izvrsna stvar, ali na velikim aerodromima, dok se malim, kao što je naš, sve to može bez mnogo jurnjave obaviti ručno, na kvalitetan i po sigurnosti zadovoljavajući način. Usput, rentgen košta 130 milijuna dinara, a ta sredstva ne može osigurati niti „Lošinska plovida“, niti OSUP. Začudujuće je kako naš zakonodavac nema sluha za male aerodrome, umjesto da iskoristi iskustva svijeta i Evrope. Evo, naprimjer, SR Njemačka ima 299 međunarodnih aerodroma, ali je samo 19 velikih, dok su ostalih 280 mali aerodromi, kao što je naš, na kojima je jedan čovjek i carinik i polica kontrolor. U Engleskoj su

na Temzi izgradili mali aerodrom, s pistom manjom od lošinske i uz pojednostavljenu proceduru prihvata putnika promet se odvija s obližnjim zemljama na relativno kraćim relacijama. Imamo i primjer bliži naziva: zajednica Alpe – Jadran lani je u Trstu utančila da se na takvim principima razvija i naš interregionalni saobraćaj, ali bojim se da zbog naših neelastičnih propisa to neće ići baš lako.

Na lošinskom aerodromu uložena su velika sredstva u komunikacijsku infrastrukturu (telefonski liniji, telex mreža, AFTN kontrola letenja, direktna veza s kontrolom Pula i Rijeka), ali to još ne znači da postoji kontrola letenja. Taj bi problem trebao riješiti Savezna uprava za kontrolu letenja po naredenju Komiteta za saobraćaj i veze. Da bi mala avijacija ušla u turizam na velika vrata komunikacijski sistem mora biti na visokoj razini.

OVOG LJETA IZ CRESA I LOŠINJA...

... AUTOBUSI SVAKOG SATA

Ukupno je 14 polazaka dnevno, što je na određeni način prvi korak k uvođenju lokalnog prevoza

Turistička sezona, što se tiče Poslovne jedinice „Autotransa“, dobro je počela, jer su sve pripreme okončane uspješno i na vrijeme. Novi sezonski red vožnje stupio je na snagu 1. lipnja, a sadrži niz novosti koje će omogućiti bolju prometnu povezanost na otocima Cresu i Lošinju, kao i otoka s kopnom. Iz Velog, odnosno iz Malog Lošinja u sezoni će biti čak deset polazaka prema Rijeci, a ponovo se aktivira i sezonska veza s Ljubljano. Drugim riječima to znači da će autobusi preći odredišta na kopnu polaziti gotovo svaki sat. Ima i više promjena u satnici vožnje među kojima je najvažnija uvođenje večernje linije iz Velog Lošinja za Rijeku, s polaskom u 18,15 sati. „Autotrans“ će ove godine održavati i češće veze između Velog i Malog Lošinja. Ukupno će

biti 14 polazaka dnevno, što je na određeni način prvi korak k uvođenju lokalnog prevoza. Do promjena će doći i u linijama prema manjim otočkim mjestima: Lubenicom, Valunu, Orlecu, Martinšćici, koje će biti više prilagođene potencijalnim izletnicima.

U Malom Lošinju je proširena biljetarnica – ističe rukovodilac crescog „Autotransa“ Ivan Bakija, a otvorena je i mjenjačnica. Na našim šalterima moći će se kupiti karte i rezervirati mesta za sve „Autotransove“ linije, uključujući i međunarodne. To su novosti kojima idemo na ruku putnicima i unapređujemo našu ponudu. Treba međutim, naglasiti da je glavna otočka cesta u sve slabijem stanju, da je zaista krajnje vrijeme da se nešto ozbiljnije po-

dizume. Mislim da bi se uz bolju organizaciju, iako je sredstava uvijek malo, prometnica mogla mnogo bolje održavati.

(mk)

Izletničke mogućnosti

(Ne)otkriveni užici

Na Cresu i Lošinju mogućnosti za izlete su gotovo neiscrpne, bilo da je riječ o izletima na moru ili „kopnenim“ odredišima. U organizaciju izleta uključene su turističke organizacije, tako da se najveći broj izletišta eksplotiraleti, kada je najviše turista i kada su dohodovni efekti najizraženiji. Od izleta na moru najčešći su na obližnje otoke – Illovik, Unije i Susak, zatim na nešto udaljeniju Silbu, a plov se i prema Pagu i Rabu. Uz klasične izlete organiziraju se i piknici. Od odredišta na glavnim otocima Cresu i Lošinju najposjećeniji su Osor, koji obiluje kulturno-povijesnim vrijednostima, zatim grad Cres, Lubenice i Valun, gdje se može razgledati najstariji pisan spomenik u Hrvata – Valunsko poloča. Osim toga postoji i mogućnost izleta hidrogliserima na Veneciju, Pulu, Zadar, Rab, te za Senj, odakle se produžuje autobusima do Plitvice. Sve su to izleti kojih se nalaze u turističkim itinerarima i za njih postoji prilično zanimanje turista, no na otocima ima još niz odredišta koja vrijedi posjetiti, ali je to moguće učiniti isključivo u vlastitom aranžmanu. To je npr. područje Tramontane na sjeveru Cresa, izuzetnih prirodnih ljeptota, kao i mala mjesta na Cresu, Beli, Pernat i Zbičina, gdje mještani još nisu „inficirani“ turističkom groznicom i gdje se može uživati u netaknutoj prirodi, domaćoj hrani i pravom nepatvorenom vinu.

(mk)

TVORNICA SARDINA NA SŪSKU

Danas – ruševina, sutra...

Na prostoru nekadašnje Tvornice sardina planirano je postavljanje više kioska te uredenje prikladnog pristupa

Pred nešto više od 25 godina Tvornica sardina na Sūsku prestala je s radom. Zaposleni u njoj potražili su posao preko Atlantika i skrasili se u već postojećoj koloniji Suščana, u New Jerseyu, nedaleko od New Yorka.

Prepuštena zubu vremena, susačka Tvornica sardina je, iz godine u godinu, sve više i više propadala. Danas je to bijedna ruševina od koje se samo visoki dimnjaci i upravna zgrada ponajbolje drže. Nekadašnji ponos Suska i Suščana danas predstavlja ruglo, veliko smetnjište i mogući izvor zaraze. Stoga je i razumljivo što je donesena odluka da se ovi „ostaci ostatka“ sruše do temelja i ovaj ljeplji i vrijedni prostor pripremi za druge namjene. Mjesna zajednica, koja je nosilac ovog posla, iskoristit će dio građevinskog materijala te diskontnom prodajom pribaviti dio sredstava za pokriće troškova (skupog) rušenja ovog zdanja.

Prema riječima Antona Picinića, tajnika Mjesne zajednice Susak, rušenje nekadašnje Tvornice sardina bit će provedeno uskoro pa bi mnoge posjetitelje Suska, u glavnoj turističkoj sezoni (srpanj – kolovoz) središte Suska dočekalo uređeno – kao znak lijepe dobrodošlice.

TS »HRASTA« PRI ZAVRŠETKU

Struja za sigurniju vodoopskrbu

Radovi na izgradnji trafostanice „Hrasta“ (35/10 kV) privode se krajem i taj značajan objekt bit će službeno pušten u pogon u srpnju. Građevinski radovi su završeni, oprema je nabavljena i kako nas je infomirao inž. Aleksa Antić, rukovodilac izgradnje elektroenergetskih objekata OOUR-a „Eldis“ u Malom Lošinju, preostalo je da se još izvede priključak na postojeću mrežu. TS „Hrasta“ izgrađena je s prvenstvenim zadatom da omogući sigurno i kvalitetno snabdijevanje električnom energijom crpne stanice na Vranskom jezeru, za koju su nabavljene nove crpke, čime se potpuno isključuje mogućnost bilo kakvih nestaća vode i u vrijeme najveće potrošnje. Da bi se taj plan u cijelosti realizirao bit će potrebno još izgraditi zračni vod 10/20 kV od stanice do jezera, u dužini od četiri kilometra. Tehnička dokumentacija za taj objekt je gotova, rješeni su imovinsko-pravni odnosi, a u toku je ishodjenje građevinske dozvole.

U kolovozu bi trebali početi i pripremi radovi za izgradnju TS „Lošinj“ (110/35 kV), kapitalnom objektu koji će garantirati ne samo sigurnu opskrbu otoka Lošinj već će omogućiti i priključenje brojnih novih potrošača. Projektna dokumentacija za taj objekt je gotova, rješeni su imovinsko-pravni odnosi, a u toku je ishodjenje građevinske dozvole.

(mk)

PROPUŠNICE ZA GOSTE KUĆNE RADINOSTI

**SEZONSKA
REGULACIJA
PROMETA U
MALOM LOŠINJU**

U kojim je sve ulicama u Malom Lošinju zabranjen promet za sva vozila u oba smjera — i na što se odnose izuzeci u poštivanju izmijenjene i dopunjene odluke o sigurnosti i organizaciji prometa u cresko-lošinskoj općini

Svakog ljeta promet je jedan od najtežih problema Malog Lošinja s obzirom na veliku koncentraciju vozila na malom prostoru u središtu grada. Zbog toga se uz svaku sezonu traže najprihvativija rješenja dok se ne realizira prije nekoliko godina usvojena koncepcija izgradnje više obodnih parkirališta i potpunog zatvaranja prometa na obali.

Jedno od privremenih rješenja bilo je uvođenje jednosmjernog prometa, kao i njegova potpuna zabrana u večernjim satima na Obali maršala Tita, a apsurd prometa, uočilo se proteklih godina, stvara znatne teškoće motoriziranim gostima koji traže usluge turističkih agencija. Sve agencije locirane su baš na Obali maršala Tita, a apsurdno je zahtijevati od gostiju da najprije traže parkiralište, a potom i agenciju. Zbog toga će ove sezone Obalom maršala Tita biti i u večernjim satima dozvoljen privremeni prolaz vozilima gostiju kućne radnosti, uz upotrebu pokaznih propusnica za privremeno zauzvratljivanje vozila. Ispred turističkih agencija rezervirat će se prostori za privremeno zauzvratljivanje vozila, a da bi se gosti lakše snalazili, od ulaza u grad do kružnog toka postavit će se vertikalna i horizontalna signalizacija s oznakama smjera turističkih agencija. Sve su to inovacije koje mnogo ne stoje, a mogu pomoći lakšem snalaženju i većem zadovoljstvu gostiju.

Skupština općine Cres-Lošinj na svojoj sjednici od 1. lipnja 1988. godine donijela je Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o sigurnosti i organizaciji prometa na cestama i ulicama na području općine Cres-Lošinj.

Najznačajnije izmjenje odnose se na regulaciju prometa u Malom Lošinju, pa je tako u Malom Lošinju zabranjen promet za sva vozila u oba smjera:

- u Ulici XX. aprila od V. Doma do Trga M. Pijade,
- u Ulici Obala JNA od Trga M. Pijade do kbr. 71,
- u Ulici Obala M. Tita u cijelosti,
- u Ulici B. Kidriča od Obale M. Tita do Lučke kapetanije,
- na Trgu M. Pijade,
- na Trgu žrtava fašizma, i

— u Ulici N. borca od kbr. 6 do kbr. 26.

Pošto su sve turističke agencije u Ul. Obala M. Tita, a i najveći broj prodavaonica živčanih namirnica i ostale robe, te dio ugostiteljskih radnji se nalazi u navedenim ulicama zabranjenim za promet, neophodno je da se od navedene zabrane izuzmu one vozila koja služe za opskrbu istih, kao i vozila za pružanje servisnih usluga te vozila javnog saobraćaja. Prema tome izuzeci se odnose na:

- vozila javnog prometa (autobusi, taxi-vozila, kombi-busi za prijevoz radnika na posao i sa posla),
- specijalna vozila (Hitna pomoć, vatrogasci, vozila OSUP-a, JNA, ŠTO, inspekcijske službe),
- vozila javnih službi u vremenu obavljanja službenih poslova (PTT, vozila čistoće, KUK-a, INA, vozila „Elektroprivreda“ za servise, vozila za prijevoz novca),
- vozila invalidnih osoba uz propisanu oznaku,
- vozila koja idu na trajekt „Marina“ uz pokaz karte za prijevoz „Marinom“,
- vozila gostiju do agencije za smještaj uz posebnu propusnicu informativnog centra ili rezervaciju (sa dozvoljenim zadržavanjem u gradu do jedan sat),
- vozila servisnih službi samo sa propisanom oznakom u smislu člana 48 Odluke,
- vozila za snabdijevanje prodaonica, od 5 do 16,00 sati, s tim da se u gradu mogu zadržavati samo za vrijeme ukrcanja i iskrcaja robne ambalaže,
- vozila za snabdijevanje ugost. radnji, samostalni ugostitelji, sa propisanom potvrdom Komiteza za privredu u smislu čl. 48 ove Odluke u vremenu od 6 do 11,00 sati,
- bicikli s pom. motorom u vremenu od 6 do 19,00 sati.

U cilju normalne opskrbe motornih vozila gorivom dozvoljen je dvosmjerni promet samo za osobna vozila ulicom predjel Čikat od spomenuta benzinske pumpe u Ul. JNA i obratno. Isto tako dozvoljen je dvosmjerni promet u Ul. B. Kidriča od Kadina do Lučke kapetanije. Uvoditi se jednosmjerni promet ulicom XX. aprila od V. Doma (kbr. 56) u pravcu raskrsnice Veli Lošinj — Čikat — IX. dalm. divizije.

Da bi se mogla provesti navedena zabrana prometa u centru Malog Lošinja uređena su parkirališta na predjelu Budovina, na predjelu Čikata — BETONJERKA, u Ulici B. Kidriča kod Lučke kapetanije, a

u toku je i ospozljivanje parkirališta na predjelu ZAGAZINE kod novog opskrbnog centra.

Da bi se sruzbila potreba većeg korištenja osobnih vozila u svrhu opskrbe, prijevoz do plaža i zadržavanja ostalih potreba građana, uvođe se i organizacija građki lokalni autobusni prijevoz sa 2G autobusnim stajališta, a sa svakog stajališta sa plaskom autobusa svaki sat sa dnevnim odmorom od 12–15,00 sati. Stajališta lokalnog saobraćaja bit će obilježena odgovarajućim saobraćajnim znakovima, a to su:

- Poljana I i II, Privlaka, Kadin, benzinska pumpa u Ulici IX. dalmatinske divizije, Budovina, Kročata, Trg M. Pijade, benzinska pumpa u Ul. Obala JNA, kod Hotela „Belle Vue“, a/c „Čikat“, Betonjerk, Dražica, Sunčana uvala, Dječji vrtić, Velika riva u Ulici Obala M. Tita i kod Lučke kapetanije. Cijena autobusne karte u lokalnom saobraćaju iznosi 500 dinara.

Također, dogovorena su autobusna stajališta u međugradskom saobraćaju, i to:

- Poljana I i II, Privlaka, Kadin, benzinska pumpa u Ul. IX. DD, Budovina, Trg M. Pijade, Velika riva — Obala M. Tita.

Regulaciju prometa vršit će radnici OSUP-a Cres-Lošinj uz pomoć Omladinske jedinice, na parkirališta bit će organizirano čuvanje od 22,00 do 7,00 sati, a tokom dana na istima će biti prisutni redari — omladinci.

Gosti koji dolaze i trebaju smještaj posebnu propusnicu za ulaz do agencije dobit će na informacijama na Budovini i Poljani. Ta propusnica ima važnost od jednog sata i kasnije se više ne može koristiti.

Vozilima koja trebaju ukrcati na „Marinu“ dozvoljen će im biti promet zabranjenom ulicom uz pokaz vozne karte ili posebne propusnice koju će moći dobiti u agenciji „Lošinske plovidbe“ ili na informacionom punktu na Budovini, odnosno Poljani.

Vlasnici garaža u ulicama u kojima je promet zabranjen dobit će za svoje vozilo odgovarajuću propusnicu u OSUP-u, s tim da u zabranjene ulice imaju dozvoljen promet od 5,00 do 19,00 sati, sa prepukom da što manje koriste tokom dana dato pravo.

Ova Odluka primjenjivat će se u vremenu od 1. 7. 1988. do 15. 9. 1988. godine, nakon čega bi se opet primjenjivao jednosmjerni saobraćaj.

STAMBENO NASELJE ZAGAZINE U MALOM LOŠINJU

Asfalt do sezone?

Stambena zadruga Dražica iz Malog Lošinja i općinski SIZ za stambeno-komunalnu djelatnost, nosioci su akcije što bi trebala rezultirati asfaltiranjem ulica u stambenom naselju Zagazine u Malom Lošinju. Tamo je izgrađeno već stotinjak stambenih objekata — obiteljskih kuća — neke i prije više godina, ali u naselju još uvijek nema asfalta. Inicijativu za asfaltiranje dali su sami zadružari, vlasnici objekata, koji bi u ukupnoj cijeni trebali sudjelovati sa 2,5 milijuna dinara po domaćinstvu.

U tu akciju sredstvima će se uključiti MZ Mali Lošinj, SIZ za stambeno-komunalnu djelatnost i turističke agencije, koje će svojim suradnicima, odnosno stanodavcima, budući da na Zagazinama ima oko tisuću kreveta u kućnoj radnosti, omogućiti kratkoročne kredite. Ukupno bi se trebalo asfaltirati dva kilometra ulica, a dovršetak ovisi prvenstveno o prikupljanju sredstava.

Do tiskanja ovog broja „Otočkog“ asfalt još nije obrađao stanovnike i goste Zagazine. A sezonu je već počela ...

ZNAČAJNE OBLJETNICE

STOLJEĆE DJEČJE BOLNICE

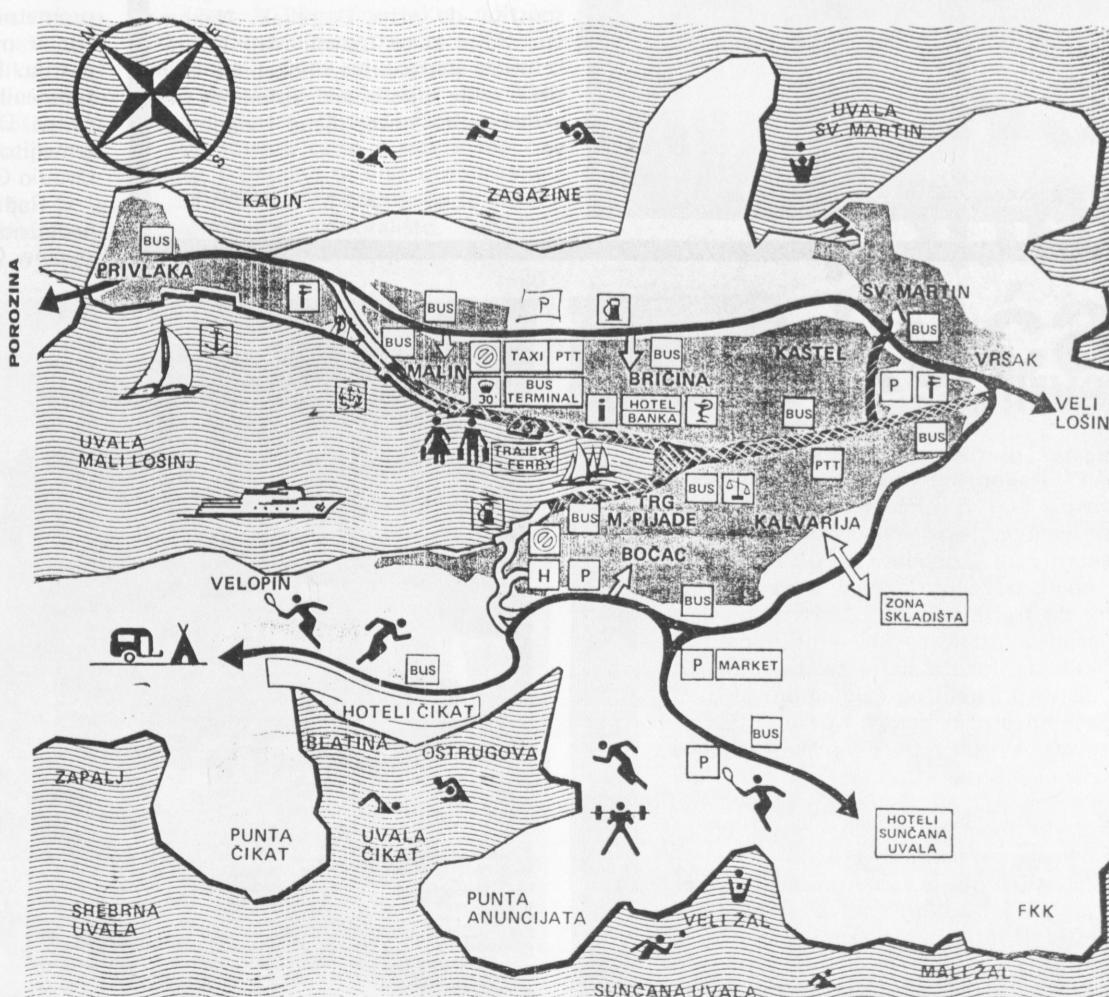
Nagli medicinski i ekonomski razvoj Bolnice počeo je 1986. godine kada je posredstvom »Generalturista« sklopljen ugovor s Ministarstvom zdravlja DDR

Kolektiv Dječje bolnice za alergijske bolesti, s odjelom za odrasle, renomirana zdravstvena ustanova čiji je ugled odavno prešao granice naše zemlje, obilježio je 19. svibnja 100. obljetnicu djelovanja te 20 godina izuzetno uspješne suradnje s Ministarstvom zdravlja DDR-a. Proslava 100. godišnjice rada odvija se pod pokroviteljstvom SIV-a, a nastavlja se dvodnevnim međunarodnim simpozijem. Tema je „Utjecaj faktora okoline na evoluciju bronhalne astme“. Sudjelovalo je stotinjak znanstvenika iz Italije, SR Njemačke, Švicarske, SSSR-a, DDR-a, Bugarske, Mađarske i naše zemlje.

Dječja bolnica nastala je na temeljima i tradiciji prvog oporavilišta za slabljanju dječu kojeg je u Velenjem Lošinju, inače službeno proglašenim klimatskim mjestom, otvorila bečka općina. Bolnica je tokom dugog niza godina doživljivala razdoblja uspjeha i padova, što je uglavnom ovisilo o tadašnjim povjesno-političkim okolnostima. Nagli medicinski i ekonomski razvoj počeo je 1986. kada je posredstvom „Generalturista“ sklopljen ugovor s Ministarstvom zdravlja Njemačke DDR. U jednom danu u bolnici boravi 270 djece i 95 odraslih bolesnika iz DDR-a, dok se istovremeno godišnje liječi i oko 4.000 djece i odraslih pacijenata iz naše zemlje.

Između ostalih, svečanosti su prisustvovali predsjednik Republičkog komiteta za zdravstvo i socijalnu politiku SR Hrvatske i izaslanik SIV-a dr. Mladen Radimović i generalni konzul DDR-a u Zagrebu Siegfried Balon. Uz njih na svečanoj sjednici Zbora radnih ljudi Dječje bolnice govorili su njen ravnatelj doc. dr. Branko Vukelić, predstavnik Ministarstva zdravlja DDR-a Hans Gunter Awage, predsjednik Skupštine općine Cres-Lošinj Julijano Sokolić, generalni direktor „Generalturista“ Borislav Poušek i prodekan Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci kojeg je bolnica nastavna baza, prof. dr. Daniel Rukavina.

(mk)

okom kamere...

HOĆE LI OTOČIĆ KOLUDARC POSTATI SREDIŠTE

zainteresiran i »Texaco«

Posljednjih nekoliko mjeseci Lošinjane je zaokupila vijest da bi se u gradnji i kasnije turističkoj eksploataciji mogao pojaviti strani partner, točnije, američki „Texaco“. Stoga ne iznenadjuje odaziv mještana na javni uvid „Projekta Koludarc“, s kojim su se građani mogli upoznati tokom svibnja. Projekt je bio izložen u predvorju zgrade Skupštine općine Cres-Lošinj, a moglo ga se razgledati praktički svakog radnog dana uz stručno obrazloženje radnika Komiteta za privrednu.

Riječ je o planu gradnje na otociču Koludarcu koji zatvara lošinsku uvalu, a svojim položajem i vegetacijom upravo je idealan za ekskluzivni turizam pa stoga i nije čudo da dosad na njemu nije bila dozvoljena gradnja. Projektom su ponuđene dvije varijante koje se uglavnom međusobno razlikuju utoliko što bi se prema jednoj gradnja odvijala

Bi nesumnjivo umnogome izmjenio život na otoku, a sve dobre i loše strane o kojima se govori – samo još

G. Purić

PRIJEDLOG ZA IZLETNIKE

Privlačnosti Velog Lošinja

poznatog slikara Bartolomea Vivarinia iz 1475. i „Madona“, kiparsko djelo Francesca Salviatia iz 16. stoljeća, nikačo ne bi smjeli promaci vašo pažnju.

Jedan od najljepših ukrasa Velog Lošinja je čuveni perivoj u kojem se nalazi oko 200 vrsta različitog drveća. Osim crnogoričnih stabala, tu su zasade i mnoge mediteranske i egzotične biljne sadnice.

Perivoj je u prošlom stoljeću uredio nadvojvoda Karl Stefan Habs-

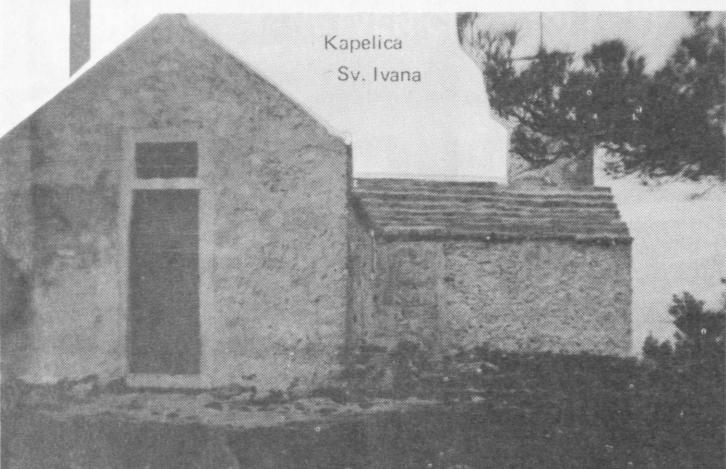
burg, te je u njemu sagradio dvorac, u kojemu je danas smještena, i izvan naših granica poznata Bolnica za alergijske bolesti.

U neposrednoj blizini bolnice počinje uredena i obilježena staza, koja vodi na Kalvariju, brdo smješteno jugozapadno od Velog Lošinja.

Nakon dvadesetak minuta laganog uspona, čete doći do vrha Sv. Ivana (234 m) na kojem je smještena i istoimena kapelica, podignuta još davne 1755. godine. Nagrada za vaš trud će biti prekrasan pogled na Veli Lošinj, kao i otoka Oruda, Palacol, te Vele i Male Orjule.

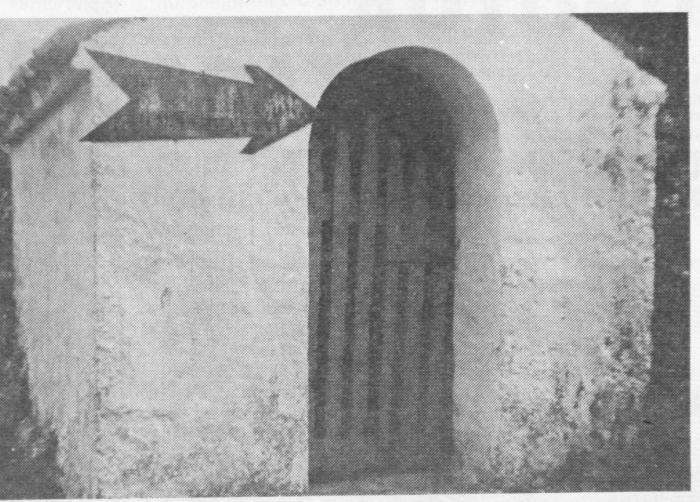
Ako imate vremena, sa vrha Sv. Ivana se za petnaestak minuta možete spustiti do, po mnogima, najljepše uvalje u ovom dijelu Jadrana – Krivice. Predlažemo Vam da se u povratku ne vraćate u Veli Lošinj, nego da se sa vrha Sv. Ivana išicom brda lagano spustite do vrha Umpiljak. Nakon što vidite kako izgleda Mali Lošinj iz ptičje perspektive, možete se vratiti u svoje mjesto, zadovoljni što ste vidjeli nešto novo, lijepo i zanimljivo.

Zeljko Kovačić

Sigurno su mnogi od vas zaboravili podatak, naučen još u osnovnoj školi, da je najstarije naselje na otoku Lošinju Veli Lošinj. Davne 1280. godine se tamo naselio Obrad Harnović sa 12 hrvatskih obitelji i osnovao Velo Selo, preteču današnjeg Velog Lošinja, izuzetno zanimljivog i lijepog mjeseta, smještenog na južnom dijelu otoka Lošinja. Predlažemo vam da iskoristite jedan od ovih lijepih dana i posjetite ovo idilično mjesto.

Ljubitelji kulturno-povijesnih spomenika će sigurno biti oduševljeni razgledom Župne crkve sv. Antuna iz 15. stoljeća, koja se nalazi u samoj gradskoj luci. Ona je pravi muzej umjetničkog bogatstva, slikarskih i kiparskih djela, a slika „Madona i sveci“

UCENIČKA SURADNJA

Na Osorčicu i Televrin...

Uzbudnje je već nekoliko dana veliko, a sada je na vrhuncu – idemo na izlet – osvojiti čemo „Lošinski Mont Everest“.

Sa strahom gledamo tmurno, neprijateljski raspoloženo nebo i mislimo hoće li naše nade potonuti u vodu.

Dogovor je bio nedjelja u osam i trideset, a mi smo tu čim je svanulo. Zajubljeno gledamo autobus, a evo dolazi naš „kapetan“ čika Milutin (vozač autobusa „Jadranke“) i on je dobro raspoložen. Pušta nas unutra, hitro zauzimamo zadnja sjedišta, gdje je uvijek raspoloženje najbolje.

Citav autobus se podijelio u tri pjevačke grupe: oni naprijed marnimi dobiti sinovi i kćeri „tihko mrvtvaci“, sredina „prateći vokal“ uz kazete, a otraga „biseri“, najglasniji uz guitaru, toliko se deru da je prijetila opasnost da popucaju stakla.

Kada smo napokon stigli u Nerezine, očekivalo nas je iznenadnje, jer naš vodič kao „stari“ Nerezinac nije nas dočekao. Uplašio se čovjek da vodi djecu a gore puše bura. Mi hrabri Lošinjanji hoćemo osvojiti

od svaku cijenu Osorčicu, pa makar tam bio i strašan „uragan“. Nakon mukotrpnog penjanja, svih četrdesetak heroja a i heroina stiglo je do vrha.

Još imamo energije, skačemo od srće, a vjetar neka puše i skoro nam „otpadoše uši od hladnoće i vike“. Željni novih doživljaja krenuli smo na drugi vrh „Televrin“ da tražimo spilje. Četiri istraživača toliko su se zanjeli istraživanjem – otisli čak do mora (htjeli ljudi da dokažu da je zemlja okrugla), sreća njihova da su prijatelji na čelu sa provjerjenim planinarom Željkom pružili pomoći i čekali ih da ne zalutaju u bespuću. A nebo je počelo plakati za nama što napuštamo tu nedirnutu prirodu.

Naš put se nastavlja do Osora, da pregledamo eksponate u muzeju i bogatu riznicu u crkvi uz objašnjenja koja nam je dao simpatični svećenik.

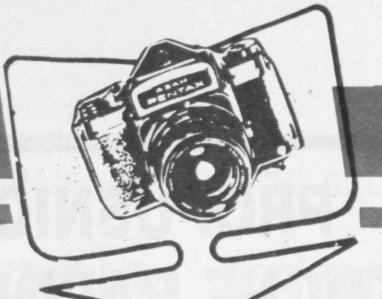
Svi smo oduševljeni, to je veliki doživljaj za nas, spojili smo ugodno sa korisnim – održali smo sat prirode, sat povijesti i dokazali našoj razrednici drugarici Bulog da imamo snage.

Toni Horvatović, VI. raz.

Toni Horvatović, VI. raz.

EKSKLUSIVNOG TURIZMA

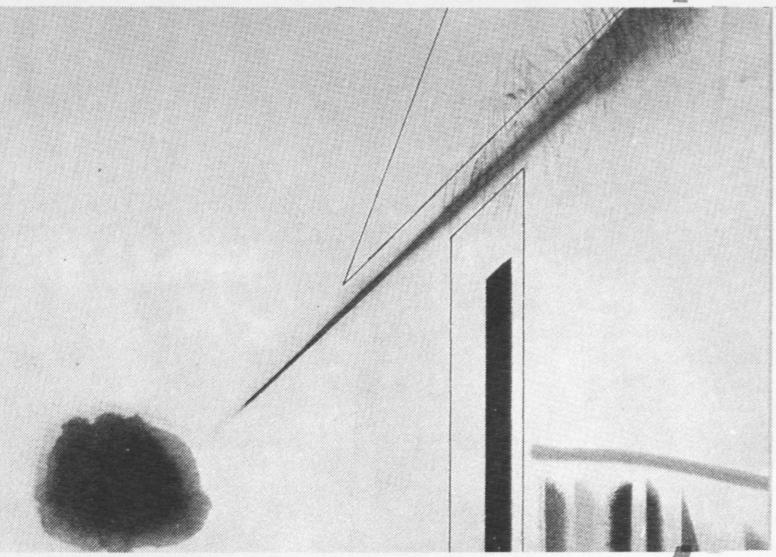
okom kamere...

GOSTOVANJE GERHARDA FIETZA

Otočki likovni ciklusi

Već više od tri decenije našim otocima svake godine dohodi jedan od vodećih njemačkih slikara Gerhard FIETZ. Od 1974. godine odlučio se stalno „usidriti“ u Miholašćici i oslikati atmosferu i oblike koje mu naši otoci prostori nude. Zakupio je na dvadesetak godina jednu kućicu i uredio je u vrlo interesantan atelje. Gerhard FIETZ je rođen 1910. godine, a sada živi u jednom seocetu nedaleko od Hamburga. Još prošle godine dogovoren je s njime da njegove izuzetno sočne „otočke likovne cikluse“ izložimo u Malom Lošinju. Izložba je otvorena sedmog srpnja, uz prisustvo brojne publike, kada je upriličen i mali koncert. Fotografija prikazuje jednu od slika nastalu u Miholašćici 1982. godine.

(k)

IZLOŽBA RADOVA DRAŽENA TROGRLIĆA

Krajem svibnja u Lošinju je postavljena izložba radova jednog od najdarovitijih mladih slikara u Hrvatskoj, Dražena Trogrlića. Predstavljene su dvije grafičke mape na kojima dominira elementarna likovnost, puni i sadržajni senzibilitet iskrene slikarske duše. Lošinjanji su tako tokom posljed-

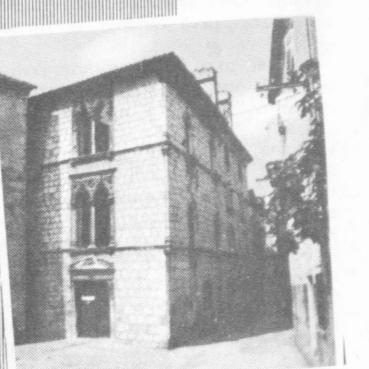
(d)

nih dva mjeseca uspjeli organizirati izložbe u istinu nekoliko značajnih sličarskih kreatora, te zadovoljiti već pozirani likovni publiku. Na slici Ivo Baotić trenutak s otvorenja izložbe Dražena Trogrlića u salonu Gradske knjižnice u Malom Lošinju.

MALA GALERIJA „ARSAN“

»Iskušenja južnih mora«

U Gradskoj knjižnici lošinskog Narodnog sveučilišta, u organizaciji Centra za kulturu otvorena je bila izložba fotografija talijanskog autora Danila De Marcia, profesora fotografije na Školi primijenjenih umjetnosti u Udinama. Danilo De Marco predstavlja se lošinskog publici radovima u crno-bijeloj tehniči na kojima dominira čovjek, kojeg je oko njegove kamere hvatalo u vremenu i okolišu uglavnom na ulicama talijanskih gradova, zatim Pariza, a dio slika je i iz Nikaragve, s motivima iz sandinističke revolucije. Izložba, prva jednog inozemnog umjetnika, u prostoru lošinske Gradske knjižnice, bila je otvorena do 22. svibnja. (mk)

NASELJE
ZAGAZINE

Nova robna kuća

RAZVOJ LOŠINJSKE GLAZBE

UZASTOPNA OŽIVLJAVANJA

Poslije svih iskustava glazbari su pametniji – stvaraju podmladak, obnavljaju svoje redove i nema bojazni da neće biti zamjene

Na ovom mediteranskom području od davnine je ljudi zanimala glazba. Govore da je za vrijeme Austro-Ugarske i, kasnije Italije, ovde djelovalo šest glazbenih sastava sa po 10 do 40 glazbenika. U nekim mjestima su nedjeljom davani koncerti. Za svirače je bio malo praznik nastupati pred svojim sugrađanima i pokazati im što znaju. Mnogo je mladih ljudi tu naučilo prvu notnu abecedu i zavoljelo muziku, koja je nekima postala i životno zanimanje.

Iz drugog svjetskog rata naša je zemlja izasla opustošena. Ni sa Lošinjem nije bilo bolje, tako se ovdje, osim pri oslobađanju, nisu vodile ratne akcije. Bilo je svega nekoliko bombardiranja sa mora pri čemu je stradalo desetak kuća. Pučanstvo se tokom rata i nakon oslobođenja djelomično raselilo. Glazba i glazbenici su se rasturili, instrumenti propali. Trebalo je početi iznova.

Prvi počeci nastaju u Velenjem Lošinju, gdje Josip Legac pokušava nešto učiniti. Okuplja 15-20 glazbenika i s njima radi nekoliko godina. No to zamire. Potom u Mali Lošinj dolazi izvjesni Grčić, vojni muzičar i daje ideje kako da se radi. Njemu se pridružuje Josip Smoyer iz Velenj Lošinju, tada osamnaestogodišnjak, i tu stječe prva znanja o limenoj glazbi.

Tek oko 1955. godine javljaju se u Malom Lošinju prve inicijative za osnivanje glazbe. Brodogradilište „Lošinj“, koje je nosilac privrede komune, kupuje instrumente, angažira učitelja glazbe i rad započinje. Našlo se dosta mladih, koji se s ljubavlju posvećuju glazbi. Uče, muče se i napokon eto prvi nastupa i vani, na raznim priredbama i svečnostima. Čujemo naše himne „Hej Slaveni“ i „Lijepu našu“. Učestvuju na pogrebima. Osjećamo se nekako kulturni i s ponosom pratimo njihov rad.

Međutim, sve to traje jedva pet-šest godina i glazba se raspada. Kapelnik se povlači i potom seljava iz Malog Lošinja. Nema ga tko naslijedi. Odlaze i neki članovi glazbe. Instrumenti se uskladištuju. Stručno se ne čuvaju i dolazi do njihova oštećenja. Opet nastaje mrtilo. Nema tko intonirati himne, nema tko isprati mrtve na zadnji počinak.

Otvaranjem Pomorske škole u Malom Lošinju nastaju nove mogućnosti za obnovu glazbe. U to vrijeme Skupština općine stipendira Josipa Smoyeru iz Velenj Lošinju na

Srednjoj muzičkoj školi u Rijeci. On je mehaničar u lošinjskom škveru. Priroda ga je nadariла smisalom za muziku. Uspješno završava školu i njegovim povratkom počinje novi period rada lošinjske glazbe. On okuplja dječake iz Pomorske, Ekonomske škole, a ima ih i iz osnovne škole. Počinje ispočetka. Sve su to dječaci od 10 do 15 godina. Neki nemaju niti snage za držanje instrumenata i puhanje u njega, ali ima i entuzijasta koji su uporni i vrijedni u radu. Našla se mladost. Mlad je maestro, još su mlađi učenici. Na nepoštu se ljudi, poslušni se s njima na račun toga šale.

Uporan rad nakon skoro godinu dana daje prve rezultate. Kostur nove glazbe je stvoren. Upornost se isplatala. I tako je nova glazba krenula. Mještani su zadovoljni opet čuju svoju „muziku“. Opet na svečanosti čujemo sviranje naših himni. Daju se koncerti na otvorenom. Osir raznih marševa i plesova, čujemo i dijelove čuvene opere „Aida“ (Marcia triomfale). Raspoloženje i entuzijazam ponijeli su maestra i njegove pulene. Ne stede vrijeme za vežbanje. Umjesto da se skriju po lokalima, oni marljivo po dva puta tjedno, a nekad i više, vježbaju. Imaju ih već tridesetak. Nema ni instrumenata za sve. Lošinj se opet ponosi svojom glazbom.

No, vrijeme nosi svoje. Djecaci, sada već mladići, završavaju školu i trebaju, osobito nautičari i strojarji, ići na plovidelje, posvetiti se svom zvanju. Dolazi i vojska, pa se u roku od godine dana glazba opet rastura. Novi podmladak nije stvoren. Maestro, nerazvijeni i ljudi, ostaje bez posla. Tada u Narodnom sveučilištu, čiji je bio radnik, pita što će biti s njim, odgovara mu se neka ide u kino prodavati ulaznice. Razočaran, povlači se u svoj Veli Lošinj i posvećuje se popravljanju satova. Otvara svoju radionicu. Tako Lošinj opet ostaje bez svoje glazbe.

Narodna je uzrečica „bez treće nema sreće“. Tako je i sa našom glazbom. Valjalo je po treći put započeti. Ovaj put su se kao inicijatori pojavili sami članovi glazbe. Poodslužili su vojsku. Neki su se vratili s plovidelja, a neki su zaposleni na kopnu. Skupila se stara grupa entuzijasta i odluce ponovno započeti. Pošli su posjetiti maestra Smoyeru u Veli Lošinj i nagovaraju ga da

Duhački orkestar »J. Kašman« Mali Lošinj, dirigent Josip Smoyer: koncert u Lanžhotu u ČSSR

ponovo počnu sa sviranjem. Neće Smoyer ni da čuje, još uvijek je razočaran postupkom prema njemu. Odbija govoriti da nema vremena, ima sada svoju radnju, posla napretek. Vraćaju se razočarani neobavljena posla. Međutim, kada se u nešto sa srcem zarigre, tada se tako lako ne odustaje. Dođovaraju se ponovno, obavještavaju o svojoj inicijativi i ostale članove bivše glazbe. Stvaraju popise i ponovno odlaze maestru Smoyeru. Osjećaju da mu je draga njihova briga za glazbu. Oni navaljuju i uverjavaju ga da su se prilike izmijenile i da će ovoga puta sigurno uspjeti. On konačno pristaje, ali postavlja i svoje uvjete. Prvo, ne želi najaviti svoju radnju, jer što je sigurno, sigurno je. Pristaje raditi honorarno dva puta tjedno, navečer. Ujetuje je da ga dođu uzeti kolima, jer po lošem vremenu ne da mu se voziti tri kilometra inopredom. Svi sretni obećavaju da će mu ispuniti svaku želju, samo neka dođe.

Tako je glazba po treći put počela djelovati. Sada, svi se nadaju, u stabilnijim uvjetima. Marljivo vježbaju dva puta tjedno. Prilično su redoviti, pa ni uspjeh ne izostaje.

Nakon nekoliko mjeseci, počeli su nastupati. Na svakoj proslavi ih se čuje. Sviraju himne i koračnice. Sviraju pravomajske budnica i koncerte za Dan oslobođenja. Drže koncerte pred turistima u hotelima i kampovima. Nastupaju kod otvaranja Osorskih glazbenih večeri. Uzvraćaju posjetu kulturno-umjetničkim društvinama u Donjem Miholjcu, u Pećuhu u Mađarskoj i Lanžhotu u Čehoslovačkoj i tamo druge koncerte. U 1987. godini imali su preko 30 javnih nastupa i održali oko 80 vježbi. Sve instrumente dali su po-

praviti. Prilikom posjete Cesima, nabavljaju nekoliko novih instrumenata. Nekoliko članova glazbe kupuje svojim sredstvima instrumente, žele imati nove i kvalitetnije. Na granici je bilo malih neprilika. Bilo je i malo zavaršilo.

Od onih dječačića iz 1965. godine, postali su sada odrasli ljudi sa svojim zanimanjima, a djejton i sa porodicama. Ima među njima inžinjera, tehničara, komercijalista, pomorskih kapetana, šefova kuhinja, konobara, krojača, mehaničara i drugih zanimanja. Svi su oni skromni ljudi, najčestiji amateri, koji se zadovoljavaju ako im se ponekad ponudi mala zakuska poslije sviranja. Međutim, to ne zahtijevaju, jer si to mogu priuštiti svojim, sviranjem zarađenim, novcem. I putovanje u Čehoslovačku su na taj način finansirali. I nove instrumente su tako kupili.

Ne izostaje i pomoć radnih organizacija. U dva navrata kupuju im uniforme, jednom dok su još bili dječaci, a drugi put kao odraslima. Radne organizacije „Jadranka“ i „Lošinska plovila“ se ističu. Ne zaostaju ni Turistički savez i Mjesna zajednica Mali Lošinj. Nadamo se da će tako biti i ubuduće. Pa tko ne želi za ovaku glazbu izdvojiti pomoć.

Imaju, međutim, poteškoća s prostorijama za vježbanje. Počeli su s sadašnjim prostorijama uprave „Gradinevinar“. Potom se sele u dio prostorija sadašnje Doma JNA. Kad je zgrada proglašena i prišlo se njenom uredenju, za njih se je adaptirala jed-

na prostorija u bivšem Dječjem vrtiću. Dok to nije uredeno, vježbali su u prostorijama SRD „Udica“.

Kad je 1984. godine uredena prostorija u Dječjem vrtiću, cijela zgrada je predana na korištenje Osnovnoj školi „Mario Martinolić“, jer je Dječji vrtić preselio u novu zgradu. Dano im je do znanja da su tu privremeno. Kako škola ima problema sa prostorom, najavljeno im je da potekom školske godine 1988/89. mogu seliti. Kuda, ne znaju! Ne znamo koliko se netko od nadležnih brine za ovaj problem lošinske glazbe. Pa valjda neće doći do trećeg putu oživljavanja! Strah me da hoće.

Poslije svih iskustava glazbari su pametniji. Stvaraju podmladak, obnavljaju svoje redove i nema bojazni da neće biti zamjene. Maestro Smoyer opet je zaljubljen u svoju glazbu, opet sa svojim mopedom dolazi iz Velenj Lošinju, a članovi Glazbe mu uzravljaju maljivim radom. Svi su zadovoljni, međusobno se dobro poznaju. 22 godine su zajedno.

Tako se glazba u Lošinju ponovno čuje i doprinosi općem uspjehu i napretku svog mjeseta. Kulturni procvat Lošinja ogleda se i kroz druge djelatnosti: pjevački zbor, klavir, amatersko kazalište, kazalište lutaka, folklor, balet, muzičku školu... Svi oni doprinose da Lošinj, šampion turizma za 1987. godinu, taj biser Jadrana, ostane to još duži niz godina.

(fn)

GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA U MALOM LOŠINU

Žarište kulturnih zbivanja

Gradska knjižnica i čitaonica iz Malog Lošinja koja djeluje pri Narodnom sveučilištu, proteklih je nekoliko godina postala pravo žarište kulturnog života na otoku Lošinju. Posebno se to odnosi na razdoblje nakon preseljenja u nove prostorije, kada su ispunjeni svi predviđeni za kvalitetan rad. Osim redovne djelatnosti u Gradskoj knjižnici organiziraju se izložbe knjiga, književne i pjesničke večeri i značajne likovne izložbe, a čitanova je dobitnik i nagrada VSSH „Pavao Marković“ za populariziranje knjige među radnicima.

Lošinska knjižnica ima oko 14.000 knjiga, knjižni stacionar u Velenjem Lošinju s oko 400 knjiga, a uspješno surađuje s turističkom privredom. Ove godine otvorene su, naime, turističke biblioteke, a Gradsko knjižnica posudila je hotelijerima više od 400 knjiga na stranim jezicima — njemačkom, talijanskom, engleskom i francuskom. Gotovo sve knjige na stranim jezicima, a ima ih gotovo tisuću, poklon su Knjižnici od pojedinaca, ustanova i raznih organizacija iz zemlje i svijeta.

Od ove godine djeluje i videoteka — naglašava voditeljica Gradske knjižnice Jagoda Mužić — a članovi videoteka mogu, ne upisujući se u

biblioteku, posudivati i knjige. Na taj način nastojimo još više popularizirati knjigu među stanovništvom, naročito među omladinom. Inače, lani smo imali tisuću članova, što znači da je svaki peti Lošinjanin bio upisan u Knjižnicu, a ove godine već smo gotovo dostigli taj broj, s tim da čemo ga do prosinca sigurno osjetno premašiti.

Fond knjižnice u relativno kratkom roku obogaćen je za oko 4.000 knjiga, jer se svake godine nabavlja mnoštvo novih knjiga. I ove godine nabavit će se barem tisuću novih. Od RSIZ-a ove će se godine dobiti nekoliko milijuna dinara, a još toliko (što je uvjet za dobivanje republičkih sredstava) osigurat će općinski SIZ za kulturu, a potom se knjige nabavljaju uz popust izdavača od 50 posto. Recepti jednostavni, ali treba znati da iza svakog posla, svake nove knjige, pjesničke večeri ili izložbe stoji mnogo rada i još više ljubavi prema svome poslu, čem je danas, nažalost, tako malo... (mk)

Lošinska knjižnica ima oko 14.000 knjiga

PRENOSIMO

KAKVA SUDBINA »GLASA HVARSKE KOMUNE«?

Govori se o ukidanju

Osnovni problem zbog kojeg list dosada nije uspio je u poteškoćama financiranja

„Glas hvarske komune“ je jedan od najtraženijih lokalnih listova, a ipak se govori o njegovu ukidanju. Taj prvi hvarski list pokrenut je 1984. godine da bi izlazio dvomjesečno na osam stranica. Financiranje lista je bilo riješeno na osnovi samoupravnog sporazuma koji su potpisale veće organizacije s otoka Hvara, mjesne zajednice, Skupština općine Hvar, SIZ za kulturu i druge društveno-političke organizacije. S obzirom na veliku finansijsku podršku „Glas hvarske komune“ je imao vrlo dobre izgledne za uspješno izlaganje. Ipak to se nije ostvarilo. O tome glavni i odgovorni urednik prof. Nikša Vučinović kaže:

— Prema mojem mišljenju osnovni problem zbog kojeg list nije uspio jest u financiranju i krivom konceptu. Većina potpisnika SAS-a

nije izvršavala svoje obaveze. Uplate nisu na vrijeme uplaćivane, tako da u prošloj godini 70 posto sredstava nije bilo osigurano. Osim toga ja sam jedini bio zadužen za održavanje lista, pa sam, osim pisana, morao svi sam obavljati, što mi je predstavljalo veliko opterećenje.

„Glas hvarske komune“ nije službeno raspusten. O tome će ravnopraviti Općinska konferencija SSRNH zajedno sa Savjetom lista i ne isključuje se mogućnost otvaranja još jednoga radnog mjesta. Međutim, pitanje je koliko će i dalje pridonijeti rješenju problema i daljem izlagajućem lista koji je teško i zamisliti bez uspješne vanjske suradnje.

(Slobodna Dalmacija) (kž)

Proslava 36. obljetnice rada obilježena je završetkom radova na preuređenju druge domske kuće u Ljubljanskoj 68, što je bilo pretpostavka za uvođenje novog načina rada s grupom odgajanika – ističe u razgovoru Ivan Koletić

Jedan od najstarijih radnih kolektiva u Malom Lošinju počeo je rad pod nazivom Odgojni zavod. Danas je to radna organizacija socijalne zaštite za maloljetnike s poremećajima u ponašanju, koja posljednjih nekoliko godina djeluje pod nazivom Odgojni dom za mušku omladinu. Nedavno, 6. lipnja obilježena je 36. godišnjica neprekidnog djelovanja, što je bio povod za razgovor s direktorom IVANOM KOLETIĆEM, koji je kroz proteklih 19 godina radio i kao odgajatelj i kao nastavnik.

— Jubilej smo obilježili u skladu sa zacrtanim programom i načinom rada, dakle stabilizacijski skromno i radno — kaže Koletić. Na dan radne organizacije imali smo tradicionalan cjelodnevni zajednički izlet odgajanika i svih radnika, kako sadašnjih tako i onih bivših, sadašnjih umirovljenika, te vanjskih suradnika u prirodi, u izuzetno podesnoj Zlatnoj uvali, gdje smo organizirali raznolik kulturno — zabavni i sportsko — rekreativni program. U sklopu te 36. obljetnice rada bilježimo i značajan radni uspjeh — završetak radova na preuređenju 2. domske kuće u Ljubljanskoj 68, što je bilo pretpostavka uvođenju jednog potpuno novog načina rada s grupom odgajanika. Izvršili smo genetalno preuređenje te zgrade i u njoj uredili garsoniere i apartmane za samostalnu grupu odgajanika pripremljenih za otpust, koji će prije povratka u svoju sredinu živjeti i raditi na principima stambene zajednice i ekonomskog poslovanja kuće. Život će se odvijati pod posrednom kontrolom odgajatelja, a u službenom stanu uređenom u posebnoj zgradi uz domsku kuću, osigurano je noćno prisustvo odgajatelja. Tu će biti mnogo raznovrsnih elemenata samouprave, od mogućnosti raspolažanja dijelom sredstava, odlučivanja o prehrani, samostalnom podmirenju režijskih troškova do uredanja, ali i održavanja tog prostora i opreme. Prihode će ostvarivati kako od redovnih primanja, kao što je opskrbljivanje, tako i od povremenih raznih izvora zasnovanih na vlastitoj aktivnosti, kao što su bavljenje turističkom djelatnošću u vrijeme ljetnih školskih praznika, svakodnevni rad i privređivanje u vrijeme obrazovne pauze i sl.

Organizacija rada je potpuno nova, baš kao i kompletan namještaj i oprema. Financiranje ovog projekta bilo je iz sredstava Saveza SIZ-ova socijalne zaštite SR Hrvatske, USIZ-a socijalne zaštite grada Zagreba i vlastitih sredstava Doma.

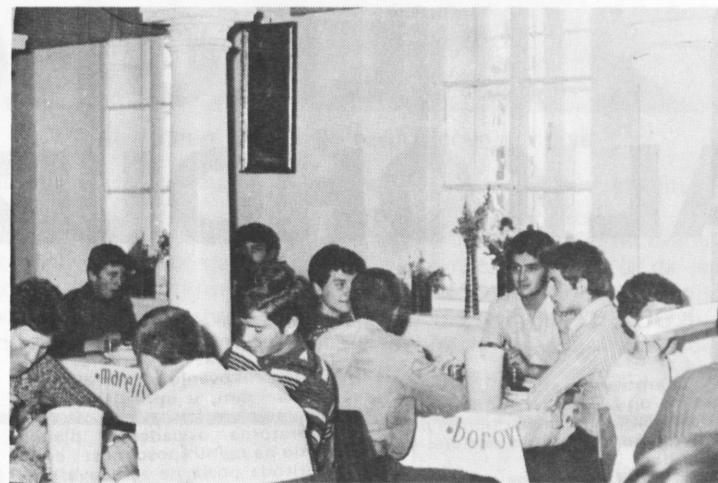
Treba dodati da je radom odgajatelja, odgajanika i kućnih majstora osježena i obnovljena

Značajne promjene nabolje

Ijena i 3. domska kuća, Ljubljanska 96, pa je u tako uređen prostor stavljen u funkciju kompletno novi namještaj (kreveti, ormari, noćni ormarići, radni stolovi, društvena klub garnitura i slično), tako da sada i ta kuća ima nivo zacrtanog standarda iz usvojene programske orientacije razvoja i djelatnosti Doma.

Provodenje programske orientacije razrađeno je po etapama — nastavio je Koletić. Slijedeći zadatak je uređenje velike, 5. domske kuće, Zagrebačka 56, zgrade Saveza SIZ-ova socijalne zaštite SR Hrvatske, koji je budžetska sredstva namijenio za kompletno prilagođenje tog objekta potrebama nove organizacije rada, prema kojoj bi svi novoprimaljeni odgajanici upravo tu započinjali boravak i proces resocializacije. Predviđeno je da tu neprekidno radi ekipa stručnjaka svih profila (defektolog, sociolog, pedagog, zdravstveni radnik, psiholog, neuropsihijatar itd.), te da se provodi intenzivni tretman u tri brojčano manje odgajne grupe. Prelaz, tj. napredovanje odgajanika odavde u druge odgajne grupe ovisit će o njima samima, što znači da će neki već nakon tri mjeseca moći preći u malu domsku

timu. Posjeta stručnih radnika socijalne zaštite s područja cijelog Zagreba je i ove godine nedavno realizirana i potvrdila je da su naša nastojanja već dala pokazatelje značajnih promjena nabolje. Uobičajene izvještaje OSUP-a ovog područja, s kojim, moram to napomenuti, surađujemo veoma kvalitetno, redovno je razmatrala Skupština općine Cres — Lošinj. Ne mogu propustiti podatak da je suradnja s DPO komune takva da je nezamisliva bilo kakva aktivnost bez prethodnog informiranja i suradnje, jer — konačno, upravo je odatle i krenula bitka za kvalitetno rješavanje naše problematike i uspostavljanje sigurnosti u radu kroz dugoročnu politiku zacrtanu programskom orientacijom razvoja i djelatnosti. Na kraju, Centar za socijalni rad općine u svojim sadržajima rada sada ima stvarnu i konkretnu suradnju s našom ustanovom, koja se značajno izmjenila kada smo riješili pitanje vlastite obrazovne djelatnosti naše radne jedinice Centra odgoja i obrazovanja, tako da smo opet uključili određen broj omladinaca s ovog područja u obrazovanje i stručno ospozobljavanje.

Organizacija rada je potpuno nova, baš kao i kompletan namještaj i oprema

kuću, a neki će morati tu ostati i znatno duže. Zbog navedenog planiranja je da se sadašnji tavanski prostor preuredi za potrebe jedne takve grupe, da se adaptira zajednička blagovaonica za odgajne grupe 5. domske kuće, te da se dogradi kancelarijski prostor, kao i cijelokupan zahvat na estetskom uređenju u funkcionalnom djelovanju te velike domske kuće.

Programska orientacija sve više postaje stvarnost. Ima li već sada razlike u radu i rezultatima?

— Ja bih umjesto vlastite ocjene — odgovara Koletić — ponudio stručne nalaze i ocjene mjerodavnih faktora. Primjeru radi, nedavno je Republički komitet za zdravstvo i socijalnu zaštitu Hrvatske obavio redovan stručni nadzor u kojem imamo oslonac za nastavak naših napora i započete transformacije. Zatim, tu je redovan godišnji naziv ekipe Općinskog i Okružnog suda Zagreba, koji je bitno različit u odnosu na neke iz nedavne prošlosti, a bazira se upravo na novom načinu rada i rezultatima u praksi potvrđi da je to zaista radna organizacija od posebnog društvenog interesa.

(jl)

Sa svih strana

Gostovala Talijanska drama

Nakon djelomičnog uređenja scene lošinjskog kina i kazališta „Vladimir Nazor“ i mogućnosti da na pozornici igraju i veći ansambl, drugom polovinom travnja u Malom je Lošinju gostovala Talijanska drama riječkog Narodnog kazališta „Ivan Zajc“. Glumci Talijanske drame predstavili su se lošinjskoj publici djelom „Legenda di carnevale“, autora Francesca Macedonija koji je ujedno i redatelj predstave. Ekipa Talijanske drame na svojoj cresko-lošinjskoj otočkoj turneji gostovala je još u Nerezinama i Cresu.

(mk)

Više mesta u Vrtiću

U Dječjem vrtiću „Ivo Lola Ribar“ u Malom Lošinju oformljena je još jedna odgojna grupa, čime je stvorena mogućnost za smještaj još 40 djece. Na taj način zadovoljene su potrebe onih roditelja koji su hitno morali smjestiti dijete u vrtić kako bi se mogli angažirati u udarnim mjesecima turističke sezone. Tokom ljeta neprekidno će raditi i vrtići u Velom Lošinju, Nerezinama i Cresu, gdje se može obuhvatiti 80 djece. U Malom Lošinju završeni su upisi za jesen, a upisano je 281 dijete u dobi od jedne do pet godina. Radit će se u 10 odgojnih grupa, a u svaku je upisano 20 do 30 posto više mališana. Prema evidenciji Vrtića, usprkos takvom poduhvatu u slijedećoj radnoj godini mjesto u Vrtiću trebat će još tridesetoro djece jasličnog i desetak mlađeg vrtičkog uzrasta. Upisi u Cresu traju do kraja tjedna, a početkom kolovoza creski mališani trebaju prijeći u prostorije novog vrtića, čija je izgradnja u toku.

(mk)

U očekivanju boljeg za starost

U Domu za odrasle i penzionere, ustanovi koja djeluje već više od stotinu godina, posljednjih se godina velika pažnja pridaje poboljšanju uvjeta smještaja. Tako je nedavno završen veliki zahvat: rekonstrukcija kuhinje i restorana, čime je povećan kapacitet kuhinje i omogućena funkcionalnija priprema hrane, a renovirani restoranski prostor također je prilagođen potrebama osoba treće životne dobi. Uveden je razglas i instalirani su telefoni u cijeloj zgradi, čime je osigurana lakša međusobna i vanjska komunikacija.

U Domu je smješteno 86 korisnika, a zaposleno 18 radnika, što je manje od potrebnog i otežava normalno odvijanje radnog procesa. Poseban je problem nedostatak tehničkog osoblja, zbog čega medicinsko osoblje mora obavljati i dodatne poslove. Prema rječima direktora, prof. Bruna Mohorovičića, radi se na izradi idejnog projekta novog doma na postojećoj lokaciji. Ustvari to bi bila izgradnja novih prostora i osvremenjivanje sadašnjih kapaciteta. Izgradit će se 60 novih kreveta, mahom u dvokrevetnim sobama, a ukupni kapacitet povećat će se za 30 mesta, što će ići nauštrob starog dijela koji će također pretrpjeti unutrašnje izmjene. Uz povećanje kapaciteta podići će se i razina svih usluga, jer je predviđena izgradnja nove ambulante, prostora za tehničko osoblje, liftova i drugih sadržaja koji će maksimalno olakšavati uvjete starijim i slabije pokretnim osobama. Gradnja bi, ako ne bude nepredviđenih okolnosti, trebala početi slijedeće godine.

(mk)

Odgajatelji naučili svirati

U Dječjem vrtiću „Ivo Lola Ribar“ iz Malog Lošinja 12 odgajatelja uključilo se u dvomjesečni tečaj harmonike kojeg je organiziralo lošinjsko Narodno sveučilište, tj. njegova Muzička škola. U učenje harmonike uključili su se i odgajatelji iz jaslica, pa će se odgojno-zdravstveno osoblje sposobiti za sviranje dječjih melodija i pjesama što je u radu s predškolskom djecom od velike koristi.

(mk)

Malo profesionalaca

Na otocima Cresu i Lošinju u „sizovskim“ strukturama zaposleno je 23 radnika, što se, s obzirom na neveru samoupravnih interesnih zajednica, može ocijeniti sasvim podnošljivom brojkom. Evo i zbog čega. SIZ za lokalne ceste ima tajnika volontera, tajnik je volontер i u SIZ-u socijalne zaštite, a stručne poslove obavljaju radnici Centra za socijalni rad. Po dvoje je zaposleno u zajednicama za zapošljavanje i mirovinskom i invalidskom osiguranju, čije su radne zajednice u Rijeci, a najveća racionalizacija postignuta je kod SIZ-ova predškolskog odgoja i osnovnog obrazovanja, kulture i fizičke i tehničke kulture. Naime, stručno-administrativne poslove za sva tri SIZ-a obavlja jedan profesionalac — tajnik. Petoro je zaposlenih u SIZ-u zdravstva, a 13 u SIZ-u za stambeno-komunalnu djelatnost gdje je i potreba za većim brojem radnika najizraženija, s obzirom na opseg poslova, kao i djelovanje na području otoka Cresa. O racionalizaciji je teško govoriti što se tiče broja zaposlenih, ali razmišljanja su usmjereni na traženju zajedničke zgrade u kojoj bi bili smješteni svi SIZ-ovi, što bi donekle pojefinilo poslovanje, a i olakšalo rad s građanima. Inače, knjigovodstveno-finansijske poslove ne samo za SIZ-ove već i za društvene organizacije i društva, odnosno udruženja obavljaju knjigovodstveni servis pri Mjesnoj zajednici, što je također svojevrsna racionalizacija.

(mk)

**DOJMOVI VREMENS-
KIH MIJENA**

ODSTUPI GROMAČO! ODSTUPAM, ALI...

Može li posljednja želja?

Može, ali ...

Znam, ali milosti nema! Ja je i ne tražim, život teče dalje sa svojim zahtjevima, staro služi da bi na njem niklo novo.

Mogu li se predstaviti?

Mogu li vas naučiti s mojih kamenih bora čitati prošlost?

To zato jer me svatko gleda na svoj način. Zapravo, većina prolaznika jedva me zapaža. Nekima sam prepreka, a s hlapljivim očima gledali su me drobilići i ocenjivali profit.

Da li itko zastaje pored mene?

A i ja sam plod ljudskog umijeća, žuljevitih ruku kvašenih znojem, simbol vremena kada je Otočanin s mukom pokoravao okrugnu ali dragu prirodu da iz utrobe mršave zemlje izvuče dragocjeni plod što život znači!

Moji su stvaraoci odavna mirni i spokojni. Umorni kao i graditelji Keopsove piramide. Znaju li djeca

što trčkaraju pored mene, ili se grle u mojoj sjeni, da je postojalo vrijeme, i to ne tako davno, kad je otok bio izrazdan uredno gradenim gromačama, sredenim gomilama gruha – sitnjeg kamenja.

Mnogi se pitaju u čudu: zašto i čemu smo služile? Kako smo nastale?

Oslobadajući mršavu zemlju kamena, tu na medašu tvog i mog posjeda, dizala se gromača široka u temelju, zatim duplica i na vrhu kamen na kamen, prema burnoj strani više da štiti od vjetra i posolice. Pralicom, kunjem, pikunom i

batom, lomljeno je kamenje, na čiverama nošeno ono manje a u kopnici gruh. I metar slobodne zemlje značio je nešto za maslinu ili trs, dok se loza vodila na gomilu i tu sa-

rijevala u krepku mediteransku kapljicu. Ako je zemlje bilo „obilje“, saden je fažol, bob, cic, zelje, krumpir, sve u prirodnom ritmu:

dok se mjesec diže – sadi se ono što plod daje iznad zemlje, kad se spušta, ono što plod daje ispod zemlje.

Tada, pred više stoljeća, samo plodovi zemlje i mora hrani su očevane.

Kasnije, kad je barba Žvane krenuo na debelo more, imao je dvostruku brigu: dok brod ima posla ploviti i nešto privrediti. A kad se u uvalu baci sidro, vrati se obitelji koja je obično porasla za još jedna usta, vrati se zemlji koju je čuvala gromača, pa i nju valja oploditi jer živjeti treba dalje.

Kad je brod i more uzelo sve muško, kad se barba Žvane vraćao iz Kine i Sueza s fijorinama, svilenim facoletom, lakiranim postolima, kad je našal vrimena da prošeta rivom, kao da ga stara muka više nije privlačila (a i zašto?), naše je vrijeme

Oslobadajući mršavu zemlju kamena, tu na medašu tvog i mog posjeda, dizala se gromača široka u temelju...

stalo!

Tako je i sa gradskim bedemi ma kojima držite hvalospjeve. Mom obliku postojanja došao je kraj!

Ulezim u još nevidljive temelje robne kuće koju tu gradite, no i njoj će sudbina biti slična. Kao da vas nosi neko ubrzanje i kao da nemate vremena i mašte za pogled unatrag.

– Zbogom, gromačo!

(rm)

DRUŠTVO I OVISNOSTI (II)

PIŠE: dr. sci. Milan Gudelj – neuropsihijatar

ZAŠTO PIJEMO?

Dokazi o postojanju vinove loze, nadeni u slojevima kamenoga uglja, stariji su od postanka čovjeka. Najvjerojatnije je čovjek u svojim najranijim traganjima za hranom i vodom naišao na tekućinu nastalu vrenjem od grožđa. Popio je i ubrzo osjetio ugodaj i, doslijedan sebi, željan ponavljanja ugodaja, ugradivao pijenje alkoholnih pića u svakodnevni život.

Tako danas zapazimo da gotovo i nema prilike koja nije popraćena pijenjem nekog od alkoholnih napitaka (čašćenje). Pije se ljeti – radi osvježenja. Zimi se pije – radi utopljavanja! Rođenje djeteta je popraćeno veseljem uz pijenje, ali pijenjem se ublažava i žalost za umrlim. Pije se za dobrim jelom (ribo, pršut), ali pije se češće i više i bez nekog po-

sebnog jela. Fizički rad je gotovo nezamisliv bez pijenja, međutim, najviše se pije u dokolici, na zaba-vama i u sličnim situacijama kada se ništa ne radi. Evo što o razlozima pijenja piše Jack London u svom djelu „Kralj alkohol“: „Kad ih zadeši sreća, ljudi piju. Kad nemaju sreće, oni piju u nadi da će sreća doći. Ako umjesto sreće dođe nesreća, oni piju da zaborave. Ako se sretnu s prijateljem, oni piju. Ako se posvade s prijateljem i izgube ga, opet piju. Ako im je udvaranje okrunjeno uspjehom, toliko su sretni da moraju piti. A ako budu odbijeni, piju iz suprotнog razloga. Ako nemajuš ništa da rade, oni i tada piju, jer sigurno znaju da će, kad popiju dovoljan broj čaša, crvi početi da gmižu u njihovim mozgovima i da će imati puno ruke posla. Kad su trijezni, žeđe da piju. A kad se napiju, žele da piju još više ...“ itd.

KUDA TO VODI?

Znanstvene studije o tome uvjetuju opis karakterističnih stanja učinjenih pijenjem alkoholnih pića. Razlikujemo dvije bitno različite kliničke slike:

1. klinička slika akutnog pijanstva

2. klinička slika alkoholne bolesti (alkoholizma).

Akutno pijano stanje je posljedica jednokratne upotrebe određene količine alkoholnog pića. Dje-lovanje na čovjeka je ovisno o količini alkohola koji cirkulacijom opla-kuje sve organe čovjeka, a izražava se u gr% (pro mile). U svakodnevnom govoru pod pijanstvom se podrazumijeva stanje u kojem se nalazi osoba, koja svakom laiku pokazuje svoju poremećenost i odstupanje od normalnog vladanja (kada je „pijan ko zemlja“). Razumije se da je koncentracija alkohola u krvi tih osoba daleko iznad granica pri kojima nastupaju promjene koja izazivaju privremenu nestabilnost za rad.

I najmanje količine alkohola u krvi, djelujući na mozak paraliziraju i prvenstveno čovjekove vise funkcije, koje osiguravaju tjelesnu i duševnu skladnost i kontrolu rada i vladanja. Dolazi do oslobađanja i nizih centara s paradoxalnim reakcijama. Blokirajući „psihičke konecnice“, osobе pod utjecajem alkohola doživljavaju osjećaj povиšenog raspoloženja, pojačane snage i moći, posebne ugodaje lije-pog itd. To lјzano „stimulativno“ djelovanje alkohola, bez poznavanja osnovnih znanstvenih istina o tome, uvjetuju tako sveopću prihvatanost i pijenje u svim životnim prilikama, što rezultira nesagledivim štetnim posljedicama po pojedinca i društvo. Svojim različitim osobinama alkohol postaje faktor prvo u koj ugrožava pojedinca i opću sigurnost u industrijskom proizvodnji. Smanjuje sposobnost procjenjivanja prostora i odnosavari u prostoru uz krvnu procjenu daljine i brzine. Usporava i otežava motorno uskladenost, što je veoma opasno kad se radi o poslovima koji zahtijevaju brze refleksne pokrete

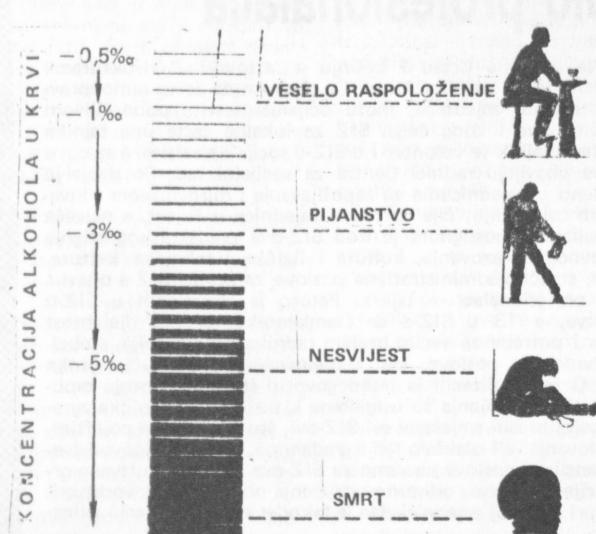
(produženo reakciono vrijeme), veoma precizne, a rade se rutinski. To je naročito izraženo pri radu za strojevima, rukovanju raznim alatima, radom na visini, u upravljanju vozilima i preciznim strojevima itd. Otežana motorna uskladenost djeluje negativno na radnu sposobnost i onda kada priroda posla ne zahtijeva osobito točne pokrete. Pod utjecajem alkohola radnik radi nespretno i spor, mnogo toga kvari. Pri tome smeta i drugima koji su poslon (ili prostorno) vezani za njega, što je najčešći slučaj u modernoj industrijskoj proizvodnji. Brže se zamara. Kalorije koje se oslobađaju razgradnjom alkohola ne mogu se iskoristiti za mišićni rad zbog njenog antidiynamičnog djelovanja, što rezultira bržim zamaranjem. Osoba se osim toga više znoji i jače žeda, što sa svoje strane doprinosi opadanju njegove radne sposobnosti.

vijek) i prerana smrt neliječenog alkoholičara (živi u prosjeku oko 52 godine) su krajnji stadij dugotrajnog pijenja alkoholnih pića.

RADNA (NE)SPOSOBNOST – BOLOVANJE

Najpogubniji utjecaj alkoholizma na proizvodnost i meduljudske odnose proističe iz poremećaja ličnosti alkoholičara, što godinama ostaje neuobičljivo, jer se promjene događaju postepeno, a radna sredina se postepeno privikava tim promjenama. Ovome ide u prilog opće prihvaćeno alkoholiziranje u alkoholici (normalno piti) koja karakterizira našu podneblje. Alkoholičarevo promjenjeno ponašanje i razorno djelovanje se najranije očituje u obitelji (najčešće radište socijalne patologije), a mnogo kasnije u drugim društvenim sredinama. Iznijet ćemo najkarakterističnije poremećaje u radnoj sredini, nakon kojih ne bi smjelo biti prepričani da poduzimanju društvenih akcija u smislu smanjenja pijenja alkoholnih pića i ranom otkrivanju i prisiljivanju alkoholičara na dugotrajni postupak liječenja i rehabilitacije.

Nakon dugogodišnjeg predanog i koretnog rada (kad kuće je već pakao), počinje sa „neophodnim“ izlascima sa posla radi „važnijih poslova“. Bolovanja su sve učestalija, a zakašnjava i neopravdani izostanci sve uočljiviji. Uvjeti rada mu ne odgovaraju. Daje lažna obećanja i isprake. Sve češće posudiće novac. Studije alat. Unosi alkoholna pića u radnu sredinu. Izbjegava radne zadatke. Traži pravdu uz pretjerano isticanje svojih sposobnosti i vrlina. Stvara konfliktne situacije, prednjači u nedisciplini, grupašenju. Ogovara rukovodioca, prebacuje krvnju na druge. Ne vodi brigu za povjereni alat ili mehanizaciju. Gubi interes za prosperitet radne organizacije, za samoupravljanje i za mjeru sigurnosti na poslu. Postaje apsolutno nekritičan prema svom stanju. Odbija svaku pomoć i savjet. Često radije promjeni radnu organizaciju nego prihvati savjet za liječenje. Treba ga u toj fazi „pritisnuti“ na liječenje koliko god tog momenta on to ne želi ...

SL. 9 OSOBA U KOЈE KONCENTRACIJA ALKOHOЛА U KRВI PRIJEĐE 0,5% POD DEJLOVANJEM JE ALKOHOЛA. NA SLICI JE PRIKAZANO DEJLOVANJE POJEDINIH KONCENTRACIJA ALKOHOЛА U KRВI NA ČOVJEKA I NJEGOVO PONAŠANJE

ZAVRŠENA JOŠ JEDNA FAZA RESTAURIRANJA CRKVE SV. ANTONA U VELOM LOŠINJU

OBNOVLJEN SJAJ MEDALJONA

Najkraći bi izvještaj mogao ovako glasiti:

Investitori:

— SIZ kulture općine Cres-Lošinj iz sredstava dijela bora- višne takse namijenjenih održa- vanju spomenika kulture na našem području,

— Mjesna zajednica Veli Lo- šinj iz svojih prihoda i pomoći Dječje bolnice Veli Lošinj,

— Župni ured Veli Lošinj, uglavnom od priloga građana te pomoći naših iseljenika koji su ostali vjerni starom kraju.

stvom Emila Pohla, akademskog slikara.

Segment restauriranja: srednji, najveći oslikani medaljon na štukaturi, južna polovica koja je bila najugroženija.

Stanje prije zahvata: oslika- ni medaljon raspuštao se cijelom dužinom u više pravaca, izdvo- jio od letvica i greda sa pukotina- ma od nekoliko centimetara, a masivni okvir medaljona, uslijed tereta i popuštenih vezova, razdvojio se i do 7 cm. Natalo- žene prašnine, dim i ostalo, znat-

znači 4 više, što značajno po- većava opterećenje. Ugib krova vidljiv je prostim okom sa prila- zne ceste u Veli. Krov je loše održavan, čavli u štukaturi zardali i popustili.

Ako se ikad prikupe sredstva, sanirat će se još neka oštećenja uz zapadne prozore, s vanjske strane valja popraviti fasadu, a hitno je potrebno obaviti kontrolu žlebova i krova

ti metalni i drveni visuljci na nog okvira sa mesinganim vij- cima od 10 cm, skroz u blažu- ku i gredu, učvrstili su kom- umetnuta blažuška, tik iznad štukature medaljona. Idući po se mogao zahvatiti sa skele opran je i napadno su vidljive razlike.

Slijedeće faze? Ako se ikad prikupe sredstva, sanirat će se neka oštećenja uz zapadne prozore, pranje plafona što je ravno bojadisanju. S vanjske strane, strane bure, valja popraviti fasadu da se sprijeći prodi- ranje soli, a pod hitno izvršiti kontrolu žlebova i krova.

Izlazbe dokumentacije o rai- nijim i sadašnjim sanacijama bit će postavljena na podnožju skele. Na video-kazati snimljen je dio radova, atraktivno potkrov- lje u kojem su rijetki zašli, sve kao dio dokumentacije. Vratit će se na svoje mjesto i Vivarini. Dok su bile sklonjene klupe i opran pod snimljene su nad- grobne ploče slavnih kapetana, Pertine, Ragusin, Neretvich, Le- tich, Budinich i mnogi drugi (oko 100 fotografija) uglavnom iz 18. stoljeća.

Pokreće se ideja da se pri- premi poseban vodič znamenito- sti ove crkve, najposjećenije, a evo od sada i sigurne.

Cijeneči njene vrijednosti i adekvatno prezentirajući, ocije- nimo i trud prethodnih genera- cija koje su Velom Lošinju dale značajno obilježe, podlogu za naš ekonomski i društveni život danas i sutra.

(rm)

Atraktivno potkrovilo najposjećenije crkve

Vrijednost sadašnjih radova je oko 14.000.000 dinara i svatko doprinosi jednu trećinu, odnos koji je utvrđen na početku radova, još pred 4 godine.

Radove je izveo Restaura- torsk zavod Hrvatske pod vod-

no je reduciralo ljetoput oslika- održavan, čavli u štukaturi zardali i popustili.

Uzrok: interesantno je, a stručno dokazano, da bi gredna konstrukcija potkrovlja mogla podnijeti teret raspona od 12 m, dok je ovdje punih 16 m, podne more se konačno smirilo, a imali smo i krasan topli dan za sunčanje. Predvečer je počelo puhati pa se more ponovo uzgibalio, a mi ponovno u ro-ro. Noćas i danas ojačao je vjetar, a i valovi su sve viši. Naginje- mo se do 15 stupnjeva. Brojka nije velika, ali zato luk u visini moje kabine iznosi oko 5 metara, što pre- demo za 5 sekundi. Valja se i njihov patrolac, koji svaki dan, od jutra do mrača, obilazi sidrište. Moral posade je za svaku pohvalu, a bio bi i viši da se uz valutni džeparac dobiva plaća u zdravim dinarima. Pre- jučer smo na Dnevniku Radio Beograđa čuli za usvajanje zakona o participaciji bolesnika u liječenju. Jučer smo čuli za nova poskupljenja, a i vraćanje cijena neopravdanim poskupljenjima. Uvijek se vrti ista istupljena ploča! Steta što nije gramofonska jer bismo je odavno razbili. Li- jepa i draga mi Zemljo moja, otrese sa sebe „rudare“ koji te potkopavaju i sijeku korijene napretka!

u moguću ravninu, bušene su s gornje i donje strane, koso u obliku slova „V“, tanke dugačke bušotine, umetnut štapić namazan ljeplom. Takvo „šivanje“, oko 900 uboda, uz vraćanje i pritezanje drvenog ukra- skom i hebrejskom jeziku. A ako je, npr. govor na hebrejskom, onda je titovanje na arapskom i obrnuto.

Na radiju imaju poseban program. Samo s vredrom glazbom i vijestima svaki sat. Šteta što ne znam hebrejski! Ako bih ga i počeo učiti, bilo bi naopako jer učenje jezika, kod nas pomoraca, počinje s beštima i športkim riječima. Stigla je spasonosna zapovijed; spremite manovru, idemo unutra! Nalog smo brzo izvršili i odmah uplovili. Radnici su nas već čekali i začas je počelo krcanje. Do večeri, da nije bilo povremeno kiše, napušnili bi nas više od pola. Rade sve u šesnaest! Tako se ide u socijalizam, pardon! Dvojica od nas smo poslije večere kidniali van, u grad. Ja sam se ponovio s novim cipelama i to onim od zaštite pri radu. Putem sam, zbori nih, vidi bogu kroz oblake. Sva sreća da je počela kiša koja me je izvana hladila pa nisam prekipio. Cipele sada miruju, a ja nosim svoje dok mi se koža na peti ne zakrpi. Po povratku iz grada obišli smo „malo“ skladišta s agrumima. Brda kašeta i kutija, a mi sami, pa zavuci ruku ovamo pa onamo i gric, gric da sam se osjećao kao da je sve to moje, oprostite, naše!

Jutros sam malo razgovarao s brojačem tereta. Oni, pored brojeva paleta, još i sa štopericom mijere vrijeme ukrcanja svake brage. Da se ne bi slučajno i kod nas tako radio? Oni što su pokriveni prosjekom is- korištenosti radnog vremena bi ih u more bacili. On isto na glavi ima onaj poklopčić — kapiću, pa sam ga pitao za to znamjerje. Rekao mi je da čast njenog nošenja imaju pravi vjernici. Kaže da danas i kod njih ima sve više nevjernika, a i vjernici su podijeljeni na klasične i one moderne koji u si- nagogi imaju klavir i mikrofon. A što se može, i vjere se eto moraju modernizirati. Pitam ga koliki im je godišnji izvoz agruma. Veli da ne zna točno, ali da je nešto manji od milijun tona. Ha, iz pustinje! Kako je s turizmom, zanima me dalje. Ima turista ali sada, od kako je ovo zadnje natezanje po ulicama, da ih je jako malo i to ga čudi, jer što ima veze jedan grad kad su ostala područja OK. Ne kuži čovo problem. Inače, ne zna točno gdje je Jugoslavija. — Jesi li oženjen? — pitam ga. — Ni- sam — veli. — Je li problem stan, namještaj, krpe? — Jeste — odgovara, pa nastavlja: — Treba puno raditi da bi se čovjek okućio. — Eto, mla- di, ako vam je za utjehu, teško je i njima!

Partili smo! I ako ekskiriramo onu ciklonu u Egeju, a mislim da nećemo, za pet dana smo tamo, najvjerojatnije u Dubrovniku.

Enes Fazlić

PUTOPIS

OD ASHDODA I NATRAG (3)

U sidrištu i unutra

Piše: Enes Fazlić

Danas je subota, a njima nedje- lja, jer subotom ne rade. Kako je u štivima ostalo još tereta, ostavljaju nas u luci pa mi radosni opet izlazi- mo van. Do 10 sati ujutro na ulica- ma nema ni pasa! Ma baš čudno za toliki grad. Tek poslije 10 sati poči- njuje se pojavljivati svečano obućeni. Poneki na tjemenu i ima poklopčić nešto ala kapa koja opet to nije. Poklopčić je pričvršćen za kosu malenim štipaljkama. Zaključujemo: valjda je finila njihova velika maša. Podne je. Žurimo natrag da vidimo što nam je kogo priredio i odluču- jemo da ćemo poslije većere opet u istraživanje. Već oko 18 sati smo po- novno u gradu. Bože, koliko djece na ulicama! Treba ojačati naciju. Kasnije izlaze i stariji. Sjedimo na terasi lokalna i pijemo pivo. Razgovaramo s vremenom i zaključujemo da žive provincijskim životom. Misli lete doma pa usporedjujemo njih i nas. S uzdahom konstatiramo da oni koji su pokriveni prosjekom, rade barem 6 sati dnevno, postali bismo gradani obećane zemlje a ne Ikarije. Postalo je hladno pa odlazimo na brod.

Danas je naša nedjelja. Njih- vu smo iskoristili a u našoj, odmah po iskrcaju tereta, šalju nas van na

sidrište. More se smirilo pa se samo valjamo po mrtvom moru. Za sada još mogu sjediti bez držanja, a stava- ri na stolu još nisu „oživjele“. Vremenski smo došli do četvrtka, a još visimo na sidrištu. Prognoze za ulazak u luku, radi krcanja, su tek za drugi tjedan. Sinoć je došao „Cres“ i odmah ušao u luku. Što se može, on je ro-ro za teret, a mi ro-ro za ro-ro na morskim valovima. Jučer do podne more se konačno smirilo, a imali smo i krasan topli dan za sunčanje. Predvečer je počelo puhati pa se more ponovo uzgibalio, a mi ponovno u ro-ro. Noćas i danas ojačao je vjetar, a i valovi su sve viši. Naginje- mo se do 15 stupnjeva. Brojka nije velika, ali zato luk u visini moje kabine iznosi oko 5 metara, što pre- demo za 5 sekundi. Valja se i njihov patrolac, koji svaki dan, od jutra do mrača, obilazi sidrište. Moral posade je za svaku pohvalu, a bio bi i viši da se uz valutni džeparac dobiva plaća u zdravim dinarima. Pre- jučer smo na Dnevniku Radio Beograđa čuli za usvajanje zakona o participaciji bolesnika u liječenju. Jučer smo čuli za nova poskupljenja, a i vraćanje cijena neopravdanim poskupljenjima. Uvijek se vrti ista istupljena ploča! Steta što nije gramofonska jer bismo je odavno razbili. Li- jepa i draga mi Zemljo moja, otrese sa sebe „rudare“ koji te potkopavaju i sijeku korijene napretka!

... ustanite, oremo — javlja mi timunjer. Pogledam na uru, 3 sata i 10 minuta. Brže, u maklinu, pali motore i vozi, vozi do podne. Sada smo opet usidreni i polako oremo. Imamo šanse da dio i ove noći provredimo u vožnji. Ulazak u luku neformalno se najavljuje za nedjelju navečer ili pondjeljak, što će biti 7-8 dana valjanja po sidrištu i njego- voj okolicu. Dosta je i vama čitanja o valjanju a kamoli nama. Obećavam da će slijedeći reci biti vedriji i inter- esantniji pa makar morao lagati, kako me život stalno uči.

vrijeme ukrcaja svake brage. Da se ne bi slučajno i kod nas tako radio?

Oni što su pokriveni prosjekom is- korištenosti radnog vremena bi ih u more bacili. On isto na glavi ima onaj poklopčić — kapiću, pa sam ga pitao za to znamjerje. Rekao mi je da čast njenog nošenja imaju pravi vjernici. Kaže da danas i kod njih ima sve više nevjernika, a i vjernici su podijeljeni na klasične i one moderne koji u si- nagogi imaju klavir i mikrofon. A što se može, i vjere se eto moraju modernizirati. Pitam ga koliki im je godišnji izvoz agruma. Veli da ne zna točno, ali da je nešto manji od milijun tona. Ha, iz pustinje! Kako je s turizmom, zanima me dalje. Ima turista ali sada, od kako je ovo zadnje natezanje po ulicama, da ih je jako malo i to ga čudi, jer što ima veze jedan grad kad su ostala područja OK. Ne kuži čovo problem. Inače, ne zna točno gdje je Jugoslavija. — Jesi li oženjen? — pitam ga. — Ni- sam — veli. — Je li problem stan, namještaj, krpe? — Jeste — odgovara, pa nastavlja: — Treba puno raditi da bi se čovjek okućio. — Eto, mla- di, ako vam je za utjehu, teško je i njima!

Partili smo! I ako ekskiriramo onu ciklonu u Egeju, a mislim da nećemo, za pet dana smo tamo, najvjerojatnije u Dubrovniku.

Enes Fazlić

PREZIMENA U OPĆINI CRES-LOŠINJ

8

PREMA LEKSIKU PREZIMENA SR HRVATSKE ● POPIS 1948. GODINE

Koristeći se Leksikom prezimena SR Hrvatske, veličinu upomoću i strpljenjem, Josip Matak je izradio popis svih prezimena u našoj općini.

Ovaj fejtajn, koji izlazi u nastavcima, nesumnjivo će izazvati određeni interes. Također postoji mogućnost daljnjih znanstvenih istraživanja; socio-ekonomskih, kulturno-povijesnih, pa i političkih procesa koji su odredili postojanje, odnosno promjene određenih prezimena na ovom području.

Voljeli bismo, a tu želju dijeli i autor, da se javite redakciji ukoliko ove tekste izazove vašu potrebu da pozitivno reagirate i suradujete svojim priložima.

Navezat će neka svoja zapažanja povezana sa zastupljenošću prezimena. Ta zapažanja zasnivaju se na pisanim oblicima prezimena.

Rasproatrjenost prezimena

Najprisutnija su prezimena: Pičinić 614, Kučić 397, Mužić 327, Bunić 257, Tarabochia 236, Marin 216, Muškardin 197, Matešić 191, Toić 177, Velčić 153, Sokolić 149, Karčić 148, Vidulčić 140, Zorović 130, Hrončić 129 stanovnika.

Najviše prezimena ima u najvećim našim naseljima: Mali Lošinj 838, Cres 302, V. Lošinj 185, Nerezine 99; u tim naseljima s istim prezimenom imaju Mali Lošinj 4,0, Cres 7,7, V. Lošinj 6,1 i Nerezine 9,8 stanovnika.

Najmanje prezimena ima u naseljima Zbišini, 3 sa 25 stanovnika (Benvin 20, Mužić 2, Sintić 3), Vidovići, 4 sa 111 stanovnika (Kučić 71, Sagančić 37, Štefančić 2 i Vittković 1), te Vodice, 5 sa 37 stanovnika (Bandera 9, Mrakovčić 5, Vittković 14, Sintić 2, Velčić 7), a relativno najviše stanovnika po prezimenu ima u naseljima: Susak 38,5 (Pičinić 497, Tarabochia 236, Marin 209, Busanić 199, Matešić 191, Mirković 53, Hrončić 38, te ostalih 36 prezimena sa 232 stanovnika); Vidovići 27,8 (Kučić 71, Sagančić 37 i 2 prezimena sa 3 stanovnika); Ustrine 16,8 (Muškardin 42, Toić 33, Rukonić 24, Tomić 18 i 7 sa 68 stanovnika) i Orlec 15,6 (Mužić 198, Deželić 41, Jurašić 29, Dlačić 23, Kučić 20, Petričić 18, Kučić i Sintić po 17, te 21 prezime sa 89 stanovnika).

U uvodu (O. V. br. 62/87) je rečeno da je kod nas bio velik utjecaj stranih kultura na formiranje prezimena. Za zapaziti je da je taj utjecaj najviše prisutan u većim naseljima, Mali Lošinj, Veli Lošinj i Cres, a manje u Nerezinama i Osoru. U ostalim naseljima taj utjecaj je malen ili uopće nije prisutan.

Interesantan je primjer u Malom Lošinju gdje se prezime Nikolić pojavljuje u oblicima: Niccoli, Niccolich, Niccolić, Nicolich i Nikolić.

Dati odgovor zašto je to tako, potrebno je vratiti se unazad stotinjak godina.

Austro-ugarskom nagodbom 1867. godine, koja je rezultat i budenja nacionalne svijesti u toj monarhiji, austrijsko Ugarsko (mađarsko) vladajuće plemstvo i mlađa buržoazija, kao privredno jači i najorganiziraniji podijelili su vlast u Austro-Ugarskoj.

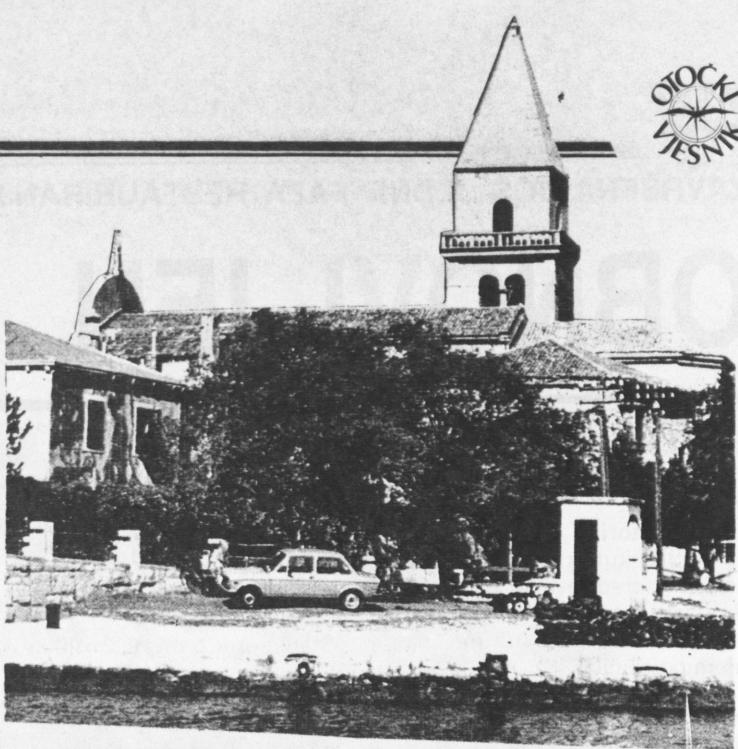
Mada oni ne čine većinu, svega 43%, već slavenski narodi, 47,4% (Česi, Slovaci, Slovenci, Hrvati, te dio Srba, Poljaka i Ukrajinaca, aneksijom Bosne i Hercegovine i Muslimana), a ostali, romanski narodi 7,8% (Rumunja i Talijana) i ostali 1,8%, oni su Slavene i Romane podijelili između sebe.

Najgorje su prošli stanovnici područja što čini današnju SR Hrvatsku. Jer, uže područje Hrvatske i Slavonije sa Sremom činilo je administrativno teritorijalno područje sa izvjesnom autonomijom u sklopu Ugarske, a Međimurje i Baranja bile su direktno pod Ugarskom. Dalmacija i Istra kao posebne teritorijalne jedinice bile su u sklopu Austrije.

Politika Austrije i Ugarske željela je da kroz rascjepkanost i podijeljenošć slavenskih naroda nacionalno buduje kod njih bude što sporije.

Narodni preporod koji se kod Hrvata pod Ugarskom već bio razbuktao, a koji se odražavao prvenstveno u priznavanju jezika u javnom saobraćaju i školstvu, imao je svog odraza i na području Istre. Međutim,

OSVRT NA IZLOŽENA PREZIMENA

vlastodršci su vodili politiku da na ovom području bude što prisutniji i talijanski i njemački jezik.

Nije ni čudo što se kasno otvaraju pučke (osnovne) škole na materijalnom jeziku na području Istre, pa i na području naše općine. Ipak, koncem XIX. stoljeća najprije se otvaraju škole u manjim naseljima. 1881. godine spominje se da škole postoje u Čunkom, Susku i Unijama, 1882. godine Nerezinama, 1894. u Martinšćici, 1896. u Stivanu, a da su i pomoćne škole u Belom i Valunu.

Cresani 1882. godine traže da se u talijansku školu uvede hrvatski jezik kao obavezan predmet. Taj zahtjev bio je bez uspjeha. Isto je bilo u Velom Lošinju 1902. godine, također bez uspjeha.

U Malom Lošinju 1885. godine ukinut je hrvatski jezik kao predmet i zamjenjen je njemačkim jezikom. Zahtjevi stanovništva da se otvoriti hrvatska pučka škola ostali su bez uspjeha.

Budući da su vlasti u Istri osnivale hrvatske škole polagano, djeci je prijetilo odnarođivanje, pristalice narodnog preporoda osnivaju društvo koje je trebalo u Istri otvarati hrvatske i slovenske škole. I 1893. godine počela je radom „Družba sv. Ćirila i Metoda“. Družba je aktivnost zasnovala na članarini i darovima.

Družbine podružnice osnivaju se u svim većim naseljima Istre, u Dalmaciji i užoj Hrvatskoj.

Na području naše općine Družba je imala podružnice u Cresu, Malom Lošinju, Nerezinama i Velom Lošinju. Njihova aktivnost odrazila se otvarjanjem pučkih škola na hrvatskom jeziku:

— 1904. godine u Malom Lošinju, gdje se odmah upisalo 80 djece, poslijevi dvije godine podignuta je tro-rasredna škola,

— 1906. godine u Cresu sa 4 razreda; odmah se upisalo više od 300 djece.

Te godine, jer je hrvatska škola radila u nenormalnim uvjetima, Družba otvara 1. razred u Nerezinama.

— 1908. godine u Velom Lošinju, koja odmah ima više djece nego talijanska škola, a 1909. godine u Ustrinama.

Srednje škole spominju se u Malom Lošinju, tehnička i nautička škola, ali na talijanskom jeziku.

Proces obrazovanja na materijalnom jeziku prekinuo je I. svjetski rat. Ovo područje je potpalo pod kraljevinu Italiju, nastavak procesa obrazovanja teko je na talijanskom.

Prefekt Julijiske krajine zabranio je u ožujku 1923. upotrebu hrvatskog i slovenskog jezika u upravi.

Upotreba hrvatskog i slovenskog jezika na sudovima zabranjena je kraljevskim dekretom od 15. 10. 1925. godine.

Konačan udarac hrvatskim i slovenskim školama zadan je takozvanom školskom reformom ministra G. Gentilea od 1. 10. 1923. Zakon je odredio ukidanje škola na taj način što će se svake godine po jedan razred tih škola, od prvog naviše, pretvarati u talijanski; početak toga počeo je školske godine 1923/24.

Na osnovu Zakona o društvinama od 25. 11. 1925. zabranjena su hrvatska i slovenska društva.

Dekretom od 7. 4. 1927. godine sa važnošću na Julijisku krajinu, vlasti su mogle mijenjati prezimena, što je direktno utjecalo na nasilno potalančivanje prezimena.

Zakonom od 8. 3. 1928. godine bila su pogodenja i lična imena jer je njime bilo zabranjeno da se djeci daju „smješna“ ili „nemoralna“ imena. To su drugim riječima bila hrvatska ili slovenska ili uopće slavenska imena.

Paralelno s tim išla je tendencija da se i u crkvi ukine upotreba hrvatskoga i slovenskog jezika. To se

postizalo protjerivanjem hrvatskih i slovenskih svećenika, ali i naredbama.

Teror naoružanih fašista bio je stalna popratna pojava svih tih mjera. Protiv pojedinaca su poduzimane i ekonomski sankcije — opterećenje porezom, porezne kazne, globe.

Upravljenja mesta u školama i crkvi popunjavana su kadrovima da nastave proces odnarođivanja stanovnika ovog područja.

U praksi na području naše općine taj proces je ubrzani te tekao, jer 4. 11. 1918. ušao je u luku Malog Lošinja talijanski razarač „Orsini“.

Kapetan Cavagnari izvjesio je talijansku zastavu na lošinjskom tlu. Tri dana kasnije došli su izaslanici talijanske vlasti da preuzeđu upravu. Slavenski su vojnici morali otići u vrijeme od 48 sati. Zatvorena je hrvatska škola, narodni dom, posuđnica, čitaonica i hrvatska kavarna, a učiteljicu su odveli u konfinaciju. Zabranjeno je u crkvi služiti staroslavenskim jezikom.

6. 11. 1918. stigao je u Cres talijanski razarač „G. Stocco“.

Komandant je objavio da će talijanska vojska 11. 11. u imenu Antante i Amerike zaposjeti otok Cres. Na javnim uređima i zvonicima izvjesili su talijanske zastave, a hrvatsku narodnu strazu su raspustili. Suca Marušića i ravnatelja pošte Kirca odveli su u konfinaciju.

Djelovanje pučkih (osnovnih) škola na hrvatskom jeziku nasilno je prekinuto.

Istom 12. 11. 1920. Rapalskim ugovorom došlo je do razgraničenja između kraljevine Jugoslavije i Italije. Tim ugovorom kraljevina Jugoslavija prepustila je ova područja kraljevini Italiji.

Prezimena evidentirana prvim poratnim popisom

Kad se ima u vidu iznijeto, da su osnovne škole na hrvatskom jeziku u M. Lošinju od 1904., Cresu od 1906. i V. Lošinju od 1908. godine, a sve ukinute već 1918. godine, da je od 1918. do 1943. jedino bio u službenoj upotrebi talijanski jezik, odnosno period odnarođivanja našeg stanovništva, onda je razumljivo da raznovrsnost pisanih oblika prezimena na našoj općini, a pogotovo na većim našim naseljima. Kako je to danas?

Mirovnim ugovorom s Italijom (jоš 1947) načelno je bilo riješeno državljanstvo na području novooslobodenih naših krajeva. Period općine se produžio do 1953. godine. U tom periodu, doseljenici na našu općinu

između dva svjetska rata, stanovnici koji su se osjećali Talijanima a nisu htjeli da žive u socijalističkoj Jugoslaviji, a i oni koji su podlegli propagandi, napustili su našu općinu pretežno iz naših najvećih naselja.

Također, Oblasna narodna skupština na Istru donijela je odluku (1949) o poništenju talijanskih fašističkih dekreta kojima su bilo prisilno promjenjena prezimena građana i nazivi mesta.

Migraciona kretanja su prisutna. Nešto naših stanovnika sjevernog dijela općine seli u Rijeku (zaposljene). Iz manjih naselja dolazi stanovništvo u veća naša naselja. S otoka Raba i Paga, iz sjeverne Dalmacije, pa iz šire naše domovine dolazi stanovništvo u ta naša veća naselja.

K tome, kao i kod ostalih otočkih općina, i kod nas je prisutna ekonomska emigracija.

Takva kretanja stanovništva odrazila su se i na broj stanovnika naše općine. Pri popisu stanovnika 1948. god. bilo je 14922, a 1953. god. 12508 stanovnika ili smanjenje za 2414. Osim naselja Ilovik, Mali Podol, Orlec, Predošćica, Vidovići i Vrana koja su zadržala približan broj stanovnika, popisno područje naselja Mali Lošinj ima 298 stanovnika više, ostala naša naselja imaju pad stanovnika.

Pri popisu stanovništva 1953. godine, više nema u tolikoj mjeri raznovrsnosti u pisanim obliku prezimena.

A danas? Uz prisustvo migracionih kretanja, obrazovanje na materijalnom jeziku (od 1945. god.) doprinijelo je homogenosti stanovništva, svijest da pripada svome narodu, da pripada socijalističkoj jugoslavenskoj zajednici je na zavidnoj visini, to se odražava i na prezimenima koja se govore i pišu na materijalnom jeziku.

Napomene kako bi se ispravile greške koje su se pojavile kod svih 7 nastavaka Prezimena.

Organizaciono-teritorijalna podjela

Organizaciono-teritorijalnu podjelu iz 1948. godine, kad je prepopis stanovništva izrađen Leksik prezimena, nisam mogao prilagoditi sadašnjoj teritorijalnoj podjeli, te je došlo da sam

— u naselju Beli obuhvatio i prezimena naselja Važminec,

— u naselju Cres obuhvatio i prezimena naselja Merag,

— u naselju Dragozetići obuhvatio i prezimena naselja Filozići,

— u naselju Mali Lošinj obuhvatio i prezimena naselja Čunski, Male i Vele Škrake.

Greške pri štampanju

— U „Otočkom vjesniku“ broj 62, I. nastavak, prezimena od A – B, kod naselja Dragozetići, te naselja Osor, pojavljuju se i prezimena s početnim slovom C, a koja se normalno pojavljuju i u slijedećem – 63. broju „Otočkog vjesnika“, II. nastavak prezimena,

— u „Otočkom vjesniku“ broj 64. III. nastavak prezimena od F – I, kod naselja Lozнатi i naselja Medrag pojavljuju se prezimena, a koja spadaju u naselje Cres.

Greške, koje sam nepažnjom sam učinio:

— prezime Bachia obuhvatio sam u naselje M. Lošinj, a trebao sam u naselje Cres,

— ispušto sam slijedeća prezimena:

Anelich: naselje Nerezine 11 (3), ?(-)

Anelić: naselje Ilovik 1 (1), naselje Mali Lošinj 1 (1), naselje Stivan 4 (2), naselje Jakov 26 (10), 4 (-)

Andelić: naselje Ustrine 14 (4).

ISPUNJENA OČEKIVANJA

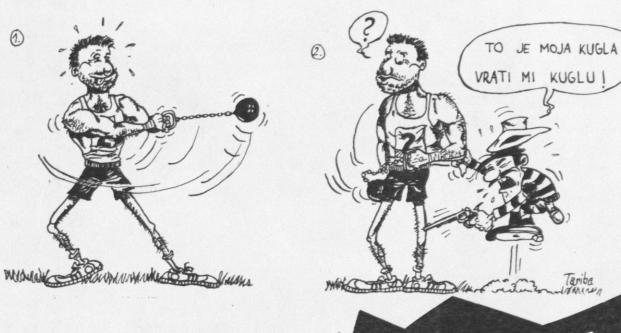
Završnica prvenstva rukometica u Primorsko-goranskoj ligi je sve uzbudljivija. Završetak natjecanja bliži se kraju, a još uvijek je mnogo toga neriješeno. Neovisno o tome, Lošinjanke su u ovom dijelu nadmetanja ispunile očekivanja.

Proletni start obilježen je pobjedom protiv „Opatije“ sa 17:12 (8:7), ali je nastup u Rijeci s vodećom ekipom, rezervnim sastavom „Zameta“ unatoč dobroj igri završio porazom sa 10:14 (3:6). Usljedila su još dva gostovanja, ali s potpunim uspjehom: osvojena su četiri boda protiv direktnih takmaka. U Senju je poražena istoimenima ekipa sa 26:22 (12:12), a u Čabru „Goranprodukt“ sa 20:14 (9:3). Derbi proljetnog dijela prvenstva odigran je u sportskoj dvorani na Bočacu pred nažalost samo 50-tak gledalaca. Borba za drugo mjesto bila je povremeno vrlo kvalitetna i uzbudljiva, borbeni ali krektni, a domaći su rukometnice u prevelikoj želji za pobjedom pravi-

le propuste koji su poput ovaj put brojnih loših sudačkih odluka dovodile inače mirnog i marljivog, korektnog trenera Bruna Ribarića do očaja. Lošinjanke su na kraju slavile zasluzenu pobjedu sa 10 golova razlike rezultatom 24:14 (12:7) i tako osvojile dva značajna boda, jer im ova pobjeda realno omogućava osvajanje drugog mesta, a time i mogućnost povratka u željeni stepen natjecanja: Primorsko-istarsku ligu. Naime, vrlo je vjerojatno da će drugoplasirana ekipa Primorsko-goranske lige imati mogućnost da se kroz kvalifikacije bori za popunjavanje lige višeg nivoa.

Do kraja prvenstva „Lošinj“ treba odigrati još samo susret s posljednjeplasiranom ekipom „Mornara“ II (Dramalj), kada se treba boriti ne samo za pobjedu nego i za što bolju golrazliku, jer će izgleda upravo ona odlučiti o konačnom poretku.

(jl)

Kazališno gostovanje na Braču

U okviru svog gostovanja po Dalmaciji lošinjsko kazalište „JO-SIP A. KRALJIĆ“ gostovalo je i na otoku Braču. U toku boravka na ovom našem srednjodalmatinskom otoku izveli su tri predstave od kojih jednu (27. III. 1988) i u našem malom slikovitom Dolu.

Uz gotovo sve mještane predstave su prisustvivali i predsjednik SO Brač – Juraj Krstulović, predsjednik SIZ-a za kulturu općine Brač – Marko Dragičević, tajnica istog SIZ-a Marija Jakšić i još neki drugi i drugarice koji svojim radom doprinose kulturnom životu Brača.

Teško je običnim, šturm riječima, i u nekoliko rečenica opisati atmosferu koja se osjećala prije, za vrijeme i poslije predstave.

Za naglasiti je da se u svakom trenutku osjećalo oduševljenje, oduševljenje da smo dobili priliku da doživimo ovako nešto i u našoj maloj sredini. To nešto postalo je nešto zahvaljujući glumcima koji su svojim nastupom, umješnošću i znanjem iz trenutka u trenutak okupirali pažnju nas prisutnih.

Cijela predstava prelila se u jedan trenutak koji postaje sastavni djelič svakog prisutnog, kulturni trenutak koji obogaćuje svakog i svakom ostaje nezaboravan.

O tome koliko smo se zbližili u toku same predstave svjedoči neposrednost i bliskošću prilikom druženja koje su upriličili Doljani nakon predstave, a koje se proteglo dugo u noć.

Za ovaj nezaboravni doživljaj još jednom zahvaljujemo našem Doljaninu Tomislavu Gospodnetiću, svim članovima lošinjskog kazališta i našem SIZ-u za kulturu.

Drugarski vas pozdravljamo.

Za predsjednika MZ:

HRVATSKA KOŠARKAŠKA LIGA ZAPAD

DRUGO MJESTO

Natjecateljska sezona 1987/88. bila je uspješna za košarkaše Jadranke. KK Jadranka osvojila je drugo mjesto u HL-zapad. Za prvom ekipom lige „Pionir“ Poreč ne zacstaju niti jedan bod, već je Pionir osvojio prvo mjesto zahvaljujući boljem koš-količniku u međusobnim susretima. „Pionir“ je u Poreču pobijedio „Jadrancu“ s osamnaest razlike, a „Jadrancu“ „Pionira“ u Lošinju sa šest razlike.

Za ovaj uspjeh podjednako su zaslužni svi članovi uprave, trener, a ponajviše igrači. Sada kad je gotova još

jedna sezona možemo reći da je Lošinj dobio jedan kvalitetan sportski klub koji će vjerojatno i slijedeće godine (igrači tvrde sigurno) jurišati na naslov prvaka HL-zapad.

U ovoj takmičarskoj sezoni boje „Jadrance“ branili su slijedeći igrači: M. Magazin, D. Stojanović, Đ. Vidulić, S. Banac, D. Kušeta, S. Šolić, I. Žeželj, N. Mesić, V. Mesić, M. Zorović, Ž. Desanti, M. Ercegović, N. Tomićić, D. Bunjevac.

Uz ovu generaciju koja je sretan spoj iskustva i poletne mladosti dolazi jedna nova gene-

racija (sada juniori) za koju možemo reći da će vjerojatno jednako (ako ne i više) biti uspješna u takmičenjima koja im slijede.

Vrijedno je spomenuti da su to sada marljivi učenici CUO i OŠ, a to su: Alavanja, Jović, Maljić, Štokić, Sobol, Tomicić, Visić, Fužul, Kuvač, Kučić, Šepuka (neka mi oproste oni koje nisam naveo).

Oni su garancija da Lošinj za svoje košarkaško sutra ne mora brinuti!

(iž)

(Ne)lovačke priče (2)

Ma interesantno, koliko mnogo treba čovjeku da sazrije, da neke stvari shvati. Evo meni je po mnogočemu trebalo čak 52 godine. Što se lovstva tiče, naprimjer, trebat će mi međutim, mnogo više. Ta ni do danas nisam neke stvari shvatio.

Mislio sam da je moj članak pod naslovom „Tko što ulovi, njegov je“ u „Otočkom vjesniku“ od marta 1988. godine uredulj; ta napisao sam doslovce ono što mi je viceminstar šumarstva Hrvatske rekao. Na nakon članka, huka i motika na mene. I to nije me napadalo bilo tko: napadala me je redom samo suvremena aristokracija, i to ona svježa, nova, novonastala. Ne, nisam mislio ona zeleni, niti sam mislio reći ona još zeleni. Krivo informirani je zovu crvenom, no ova nije sva crvena. Ova je zasigurno samo koristila crvenu poplocene puteve ... I to vrlo spretno. Zato je se i bojim.

Mnogi su me pitali: što si s time mislio reći? Ma ljudi, htio sam reći baš ono što sam i napisao. „Prečitajte još jednom, ako niste kapirali od prve“, govorila nam je u djetinjstvu učiteljica. Mnogi su me oštro napadali jer se ne slažu s mojim mišljenjem. Ja sam pisao ono što mislim (nažalost, mnogi misle kao ja), a ne onako kako svatko misli, pogotovo nisam htio pisati kako misle oni koji me napadaju. Postoje stranice listova koje pišu onako kako svi misle. Ja ne pišem za takve listove. Pisao sam za naš „Otočki vjesnik“. Ponudio sam mojim napadačima da o istom i oni pišu, neka iznesu svoje mišljenje. Međutim, rekli su mi da će se smijati a ne pisati. Ja to znam, i zato se mi koji imalo volimo šume i poljoprivredu bojimo. Više će lovci postići smijenjaneg nego mi pisnjem, odlukama općinskih skupština, posjetama republičkim komitetima i sličnim konstruktivnim (bar kako to deklariramo) akcijama.

Prvo, nakon izlaska članka nazvao me nekakav Pio, a prezime mu je nekako slično mojem, i vrlo važno rekao da što sam napisao nije „bozgerna kaj“. Uopće nije htio raspravljati o tome čije je to mišljenje: njegovo vlastito ili objektivno. Za njega je njegovo mišljenje apsolutno ispravno jer je istinito. Da je bar toliko samoautoritete mogao imati Poncije Pilat koji, kada je na suđenju Kristu došlo do pojma istine, jednostavno se digao

„Jadrancu“. Dosta je samo pogledati njihovo sjedište, školu u Čunskome koju su dobili na besplatno korištenje, pa da se vidi da su prihodi na granicama bijede. Ta ona škola stoji uspravno samo zato što ni sama ne zna na koju bi se stranu strušila, kako reče onaj književnik. Ta, zar nam jeleni služe zato da bi otisli (besplatno) lov po kojih od naših moćnika? Nedavno su se ti moćnici hvatali kako su nam „dali struju“ ili „dali vodu“ ili „dali cestu“ i mnogo toga će nam „još dati“ pa smo im mi davali bogate objede, i apartmane; ocu jedan a sinu drugi apartman, i jeleni – naravno sve besplatno. Kada sam svojevremeno jednom Srakanežu talasim zašto moramo toliko toga poklanjati tim našim ocima, jer, velim, dali su nam struju, odgovori mi Srakanež: Mora da su im noni bili jako bogati. I ono što je Srakanež shvatio i znao odavna, ma valjda bi i mi to trebali bar sada shvatiti: nitko nam nije dao niti nam sada daje svoje, svi oni nama prosljeđuju ono što nas pripada, što smo po drugim linijama našeg uspešnog poslovanja zaradili i ranije prosljedili „gore“. Ne trebaju nam, dakle, jeleni niti za sadašnje ni buduće „oce“.

A ne trebaju nam niti jeleni za naše neke, doduše rijetke, zaslужne ljude unutar komune. Ta međusobnim nekontroliranim parenjem, nesortiranjem, živine su se izrodile u nevakilitetu. Dosta nisu za poklon. Namnožili su se do nebrojnih razmjera. Brste šumu u začetku, onu koju smo počeli sistematski, rekoći bili industrijski, iskoristavati u ovoj energetskoj krizi. Nastavimo li iskoristavati šumu na sadašnji način, sjećom iz panja ili pale prešli na onu plemenitiju, iz žira, za što nas navoraju u Republičkom komitetu za šumarstvo, uvijek ostaje ista premissa: jeleni u tom području ne smije biti dok je šuma mlada. Općinske strukture opstrukiraju razvoj poljoprivrede i šumarstva na južnom dijelu otoka Cres: dozvoljavaju jelenje. Naš se narod zna braniti i živjeti od ovaca i koza, ta one su naše od pamtića. No s jelenima se ne zna boriti, oni su ovđe novina. Uništili su nam vrtove i šume čim su izasli iz ograde. No možda bi trebalo shvatiti i općinske strukture, valjda su nemocno predrogatim zvierima. Prva skupštinska odluka o kompletном istrebljenju jeleni donesena je 1978. (eto pišem ovo u slavu desetljeća neuspješne borbe većine s manjinom), valjda bih da nam tadašnji predsjednik Izvršnog vijeća kaže zašto je nije

sproveo u djelo ili zašto je nije mogao ili smio sprovesti. A svi znamo da je on vrijedan čovjek. Učinio je sve što je mogao i što je bilo vrijedno da se učini. Jedino nije učinio ono što bi donjelo više zla nego koristi. No tko je taj ili ti koji su jači od općinske odluke donesene na Skupštini? I tako pet-šest puta. Jer je upravo toliko puta donesena odluka o istrebljenju jeleni.

Općinska administracija priprema sada nekaku salomonsku (rekoći bili salamursku) odluku parcijalnog rješenja: ostaviti 40 komada jeleni ili 80 kako bi to željeli neki lovački moćnici. Volio bih vidjeti onog općinskog inspektora lova koji će ostaviti baš 40 jeleni. Vežavat će im valjda oko vrata vrpce s brojem. Volio bih vidjeti na djelu tog umjetnika. Morao bi imati bar darovitost sv. Franje Asiškog. A recite mi: ma zar vam nije svejedno ako vam bus brouoske pojede jedan, 40, 80 ili 400 jeleni? Ta jedan jelen za marenđu može pojesti dvadesetak brouoskih, a to je četveročlanj obitelji dovoljno za cijelu zimu. I kada je riječ o općinskim funkcionarima ne smijem upotrijebiti riječ lud, reći ću ovako: ma zar nitko nije toliko pametan da to uvidi? Ma ima li časti u pripremanju odluka? Jer, dobro je znano, svaka će odluka proći ako se stavi na dnevni red Skupštine koja traje već četiri sata a delegati su mrtvi umor.

Ma zar baš nikome ne pada na pamet ideja da ukoliko nekome ili nekim jeleni trebaju, neka si ih ima. Neka si napravi ogradi i drži ih. Ne mora biti taj niti jako pametan, sklon inovacijama, neka jednostavno postavi ogradi tamo gdje je nekada bila. Ja dižem obje ruke da mu se teren besplatno dade na uživanje. A ogradi, e to neka si sam kupi. Meni je dosta mlađa uništo, neću mu još i žicu sufinancirati. A ono što je ostalo vani, neka se samo prepusti nama: brzo ćemo „srediti“.

P.S.

Ne, nisu me baš svi napali zbog onog prošlog članka. Nije me napao niti jedan radnik u brodogradilištu, niti sobarica u hotelu, ni činovnica za šalterom u banci, ni župnik u župnom uredu, ni pilot za volanom aviona, niti tajnik SIZ-a socijalnog osiguranja na prvom katu svog ureda...

Napadali su me radni ljudi za vrijeme radnog vremena u oštajnjama i na ulici.

Dinko Zorović

LOVNI TURIZAM POSTAJE SVE ZNAČAJNIJA DJELATNOST MALOLOŠINJSKIH HOTELIJERA

Kamenjarka i fazan – za milijun lira

Lovna djelatnost donijet će ove godine »Jadranki« 300 miliona lira

Najesen, kada se otvorí ovogodišnja lovna sezona, na lovištima kojima gospodari lošinjska ROUT „Jadranka“, naći će se dnevno dvadesetak lovaca. Nije to mnogo kad se uzme u obzir da će loviti na prostranom području Punte Križa i otoka Unije, ali je mnogo 300 milijuna lira koliko će ove godine „Jadranka“ ostvariti samo od lovne djelatnosti, ne računajući efekte što će ih zabilježiti hoteli i ostali ugostiteljski objekti. Lošinjski kolektiv i ranije je u svom sastavu imao lovstvo, ali se prema njemu odnosilo s manje brige. Ove godine ploča je okrenuta i lovstvo je na putu da postigne rezultate bolje nego ikada ranije.

– Inozemnim lovcima, Talijanima, već smo prodali 1.400 lovnih dana, odnosno 3.700 komada divljači – kaže voditelj lovstva Ljubo Perković. Od tog posla očekujemo stotinjak milijuna lira. Otvaranje sezone je 16. listopada. Na fazane i kamenjarke trajat će lov do sredine siječnja, dok će se vodena divljač moći loviti do kraja veljače. Deviznim lovcima nudimo fazansku i prolazu divljač, osim zeca kojeg ove godine nastojimo zaštiti, te kamenjarku „čukar“, koju umjetno uzgajamo u našoj fazaneriji u Čunskom. Divljač se u lovište pušta neposredno uoči lovne sezone, a aranžman je sklopljen po sistemu „puno za prazno“. Zagarantiran nam je otok 5.000 komada divljači, što je daljnjih sto milijuna lira prihoda, dok treću „stotku“ ostvarujemo ponudom lovcima – individualcima. Za njih smo izradili više različitih programa. Dvodnevni program, naprimjer, sadrži dva polupansiona i pravo na odstrel šest fazana i četiri kamenjarke, a cijena je 440.000 lira.

U fazaneriji u Čunskom može se godišnje uzgojiti 10.000 kamenjarki, budući da u „Jadranki“ imaju inkubator i matično jato, dok se fazanska divljač, zbog nedostatka prostora, kupuje u Sloveniji. Zanimljivi su još neki detalji iz cjenika: godišnja kvota, naprimjer, sadrži 25 fazana, 25 kamenjarki i jednog zeca, a lovca to stoji 2.200.000 lira, dok je jednodnevna 220.000 lira, a „protuvrijednost“ je tri fazana, dvije kamenjarke i neograničeno „selica“, ako ih lovac uspije odstreljiti.

Među novosti što se ove godine uvode u lovstvo valja ubrojiti potpuno razrađen plan dočeka svake grupe i svakog lovca posebno, kojemu će se biti na usluzi od dolaska do odlaska, kao i mogućnost organiziranja ručka u restoranu u Punti Križa, s tim da će lovci „danasa sami reći što će im sutra kuhati“.

Zanimanje za lovni turizam među inozemnim gostima je veliko, a ne treba smetnuti s uma da se najčešće radi o gostima duboka džepa. Za ilustraciju – cijena kvalitetnog lovačkog psa, puške i opreme dostiže već na stotine starih milijuna, dok je iznose najkvalitetnijeg, prestižnog i najskupljeg oružja bolje ne spominjati. Zato vjerojatno ni zarada izvan lovišta neće biti zanemariva, jer se računa da će lovci ostvariti najmanje 3.500 noćenja.

(mk)

Cijenjeno Uredništvo!

U zadnjem broju „Otočkog vjesnika“ greškom ste objavili sliku moje majke, a u tekstu u kojem mi proričete vedru budućnost, vjerojatno mislite na mene, Čusija iz Velog Lošinja. Šaljem vam moju najnoviju fotografiju. Usput ću vam reći da me mnogi pošjećuju, da sam nestošan pa me gazda, kao što vidite, mora zadržati čak s tri ruke!

Vaš zahvalan Čus!

OTOČKI
VJESNIK

List SSRNH Općine Cres – Lošinj
Izdavač: Narodno sveučilište Mali Lošinj
Ureduje: Redakcijski kolegij
Glavni i odgovorni urednik: Ivan Katalin
Uredništvo: Ivan Katalin, Željko Bohaček-Šulović, Milorad Kardum, Ivan Lubina, Drago Škvorc, Gašpar Purić, Jasminka Filipas, Andrija Vučemil, Tomislav Gospodnetić, Bernard Balon i Julijan Sokolić
Otočki vjesnik je oslobođen osnovnog poreza na promet mišljenjem Sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SR Hrvatske br. 5785/1 – 1979. od 20. srpnja.

Predstavljena knjiga
»Moj otok«

Životni put

Knjiga o djelovanju dr. Felicitas Svoboda na Cresu i Lošinju

U Gradskoj knjižnici lošinskog Narodnog sveučilišta 19. travnja predstavljena je knjiga „Moj otok“ dra Felicitas Svoboda, umirovljene liječnice, koja je dugi niz godina, već od prvih poratnih, djelovala na Cresu i Lošinju. Knjiga je objavljena u Zavičajnoj biblioteci „Otočkog vjesnika“, u izdanju OK SSRN i SIZ-a za kulturu općine Cres-Lošinj. Dr. Svoboda

opisuje svoj životni put od djetinjstva i školovanja do prvog zaposlenja, ratnih dana i dugogodišnjeg rada na cresko-lošinskom otočju. Taj je dio vrijedan i stoga što ima određeni povijesno-dokumentarno-medinski značaj. Na prezentaciji u prisustvu brojnih gostiju, govorili su voditelj Centra za kulturu Narodnog sveučilišta prof. Tomislav Gospodnetić, urednik Zavičajne biblioteke Julijano Sokolić i autorica knjige dr. Felicitas Svoboda.

(mk)

IZLOŽBA SLIKA VATROSLAVA KULIŠA

Suradnja se nastavlja

Izložba slika Vatroslava Kuliša

Izložbom slika zagrebačkog akademskog slikara Vatroslava Kuliša, postavljenom u Gradskoj knjižnici u Malom Lošinju, nastavljena je lani započeta suradnja između lošinskog Narodnog sveučilišta i njegova Centra za kulturu i Galerije „Stečak“ u Kleku. Uz otvorenje izložbe predstavljena je i knjiga drama Stjepana Šešelja „Pogani Narentini“, koju je inače ilustrirao Vatroslav Kuliš. Izložba će biti otvorena do 5. srpnja, a potom će biti postavljena u Galeriji „Stečak“ u Kleku.

(mk)

Adresa redakcije: Narodno sveučilište Ul. Vladimira Gortana 35 Tel. (051) 861-173
Žirorčun: (NARODNO SVEUČILIŠTE) 33870-603-2603
List izlazi mjesечно
Godišnja pretplata: 10.000 dinara, za inozemstvo 90\$, 60 DM, 20.000 lita.
Lektor: prof. Zvonimir Puškarić
Tehnički urednik: Željko Horvat
Tisk: „Colorprint“ Bjelovar
Za štampariju: Stjepan Šiprak